

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Nr. 9
Sausis-January 30, 1958
Cleveland, Ohio

Nauja taktika su pasitraukusiais į Vakarus

(Žinios iš Lietuvos)

Režiminė spauda ir radijas Lietuvoj ilgus metus apie užsienin pasitraukusius politikos bei visuomenės veikėjus ar kultūrinius tylėjo, kaip vandens į burną prisisėmė. Pastaruoju laiku taktika pradėjo keistis.

Prasidėjo nuo Krėvės raštų spausdinimo ir jo kūrybos nagrinėjimo, nuo Kipro Bielipio (1956 metų pabaigoje) paminėjimo (nors kalbėjo tik apie jo 1905 metų žygius, neminėdamas, kur jis dabar), o pereinantis metais griebėsi jau ir bent netiesioginės polemikos su užsienio lietuvių spauda. Tiesa, iš tos polemikos atrodė, kad jos autoriai vargu ar patys mato užsienio lietuvių spauda. Tiesa, iš tos polemikos atrodė, kad jos autoriai vargu ar patys mato užsienio lietuvių spauda. Tiesa, iš tos polemikos atrodė, kad jos autoriai vargu ar patys mato užsienio lietuvių spauda.

Anksčiau, negu ta neva polemika, prasidėjo literatūrinio žanro rašiniuose užsiminimai apie... užsienio radijo lietuvių kalba klausymą. Žinoma, su pamine, pasmerkimu ir bandymais iš to pasišaipyti. Būdinga, kad liečiama tik "Amerikos Balso" programa (ypač "Urvikio" kalbos), o visai neužsimenama apie kitus siųstuvus.

Sausio 15 dieną per radiją buvo perduota ilga (išties pusvalandžio) "Amerikos Balso" programos parodija. Parodijoj samojus ne už svietišką kapeiką, bet pats faktas įdomus tuo, kad lietuviškai kalbantis "Amerikos balso" jau ryžosi pripažinti "de facto" viešu dalyku. Klausytojai Lietuvoj, "Amerikos Balso" ne klausantieji ir apie jo pranešimų turinį nežinantieji, iš tos parodijos galėjo sužinoti ir keletą tikrų faktų, pavyzdžiui, kad Plechavičius turi "saliūną", kad Kardelis vynu prekiauja, kad Kardelis redaguoja laikraštį, kad buvęs Vyr. Tribunolo prokuroras padėjėjas Martinas Kavolis yra evangelikų kunigas, kad Stasys Lazoraitis yra diplomatijos šefas, o šiaip jau kiti turi pusėtinai dolių (šis pastarasis faktas pabrėžtas su pasipiktinimu!).

PAGERBĖ JURGI BIELINI

Sausio 18 dieną Vilniaus radijo kalendorijū buvo atžymėta, kad suėjo 39 metai nuo didžiojo knygnešio Jurgio Bielinio mirties. Čia buvo pabrėžta, kad lietuvių spaudą uždraudė Vilniaus generalgubernatorius Kaufmanas (visgi nerusiška uždraudėjo pavardė...). Betgi neišsisuko nepaminėję, kad mėginta lietuvišką knygą leisti rusiškoms raidėmis. Tik lietuvių liaudis pasipriešinusi tam caristiniam nutarimui, ir lietuviškos knygos buvusios pradėtos spausdinti užsienyje, daugiausia Tilžėje, o Jurgis Bielinis buvęs didžiausias tų knygų gabentojas į Lietuvą ir jų platintojas.

Cariniai žandariai jį daug kartų sugavę, bet jis sugebėjęs išsiskirti. Taigi, dar nevalia dalykus vadinti tikrais vadais, nors ir visi žino, kieno buvo ir tas generalgubernatorius, ir tie žandariai...

SURANDA DAUG SIMTAMEČIŲ

Korespondentai Pasvalio rajone surado visą eilę senų, per

ADVOKATAS K. MICHELSONAS SUIMTAS UŽ PASISAVINIMĄ SVO KLIENTĖS PINIGŲ

Šios savaitės antradienį, sausio mėn. 28 d. New Yorko laikraščiai pranešė, kad suimtas adv. K. Michelsonas, kaltinamas pasisavinimu vienos savo klientės lietuviškos viso amžiaus santaupų — \$12,000.

Visa istorija prasidėjo pereinamųjų metų lapkričio mėn., kada jis iš klientės taupomosios sąskaitos turėjo paimti \$1,500. Tada jis paėmė iš tos moters tris parašus ir du lapelius. Vieną kartą jis nelegaliai paėmė \$10,000, gi antrą kartą \$2,000. Abiem atvejais pats pasirašė klientės pavardę ir pinigų įsidėjo į savo einamąją sąskaitą.

Ilgai neatgaudama banko knygelės, moteris sužinojo, kad jos sąskaitoje tėra likę jau tik \$48.00. Tada ji pranešė policijai ir adv. K. Michelsonas buvo suimtas. Suimtas prisipažino kaltas. Esąs turėjęs stambius lošimus. Už \$2,500 užstato iki teismo paleistas.

Adv. K. Michelsonas savo laiką Clevelande vykusiam "progresyvių" kongrese yra pirminkavęs ir pasirašęs rezoliuciją, reikalaujančią, kad būtų panaikinta Lietuvos atstovybė Vašingtone. Šiuo metu jis yra vienos socialdemokratų kuopos pirminku New Yorke.

Pastaruosius dešimt metų K. Michelsonas tenyškėjų socialdemokratų buvo atkakliai peršamas ir Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių. Tam siūlymui griežtai priešinosi Tautinės Sąjungos skyriaus veikėjai. Tų protestų pasekė ir dabar ALT skyriuje nėra Tautinės Sąjungos atstovų. Idomu, kaip dabar jaučiasi tie, kurie ta socialdemokratų atstovą adv. K. Michelsoną būtinai į ALT norėjo pravesiti?

SATELITŲ PALEIS ARMIJĄ

Pirmąjį amerikinį žemės satelitą, kuris laukiamas pakylant į erdvę kiekvieną valandą, iššaus nebe laivynas, o armija. Pakeitimas padarytas paskutinių pasirodymų metu, pastebėjus kai kuriuos defektus laivyno raketose Vanguard ir paaiškėjus, jog reikia pakeisti antrąją tos raketos dalį. Su šia raketa nepasisekė paleisti satelitą ir per pirmąjį bandymą gruodžio 6 d. Dabar bus naudojama armijos Jupiter-C raketa.

Aviacija atliko naują, šeštąją iš eilės, sėkmingą tolimesnį distancijos balistinės raketos bandymą. Paskelbta komunikate sako:

V. Mykolaičiui-Putinui 65 metai

Sausio 13 dieną Lietuvoje buvo minima laisvųjų V. Mykolaičio-Putino 65 metų amžiaus suaktyvėjimas.

ma, kad Thor "skrido" nustatytu greičiu ir pasiekė skirtą taikinį". Thor veikimo radiusas 1,500 mylių, greitis — 10 Mach, t. y. 10 kartų greitesnis už garsą.

Armija paskelbė, kad ligi birželio mėnesio keturi svarbieji JAV miestai — New Yorkas, Washingtonas, Baltimore, Philadelphia ir Chicago — bus aprišinti kautynėms parengtomis nuo žemės vairuojamų raketų Nike-Hercules sistemomis. Jos bus pastatytos dabartinėse Nike-Ajax parengties vietose. Hercules su atominiu užtaisu gali sunaikinti visą bombonešių junginį iki 100 mylių atstumo, o ligšiolinės Ajax galėjo numušti bombonešį tik 40 mylių atstume.

VISAM PASAULY

Walter P. Reuther, jungt. automobilių darbininkų unijos vadas, liudydamas senato komisijoje, pasiūlė įsteigti federalinę agentūrą, kuri tikrintų automobilių kainų kėlimo teisėtumą.

JAV atmetė Chruščiovo pasakytą Minske kalbą, kuri buvo laikoma atsakymu į Eisenhowerio siūlomų derybų reikalą.

JAV ir Sov. Sąj. pasirašė kompromisinę kultūrinio, techninio, švietimo ir sporto bendradarbiavimo sutartį. Amerikai nepasisekė išreikauti iš rusų, kad jie sustabdytų amerikinių radijo transliacijų trukdymus, leistų necenzūruoti JAV politikos komentarus per televiziją ir radiją, o JAV neleido sovietams vilioti amerikiečių specialistus į Sov. Sąj. Taip pat nesutarta dėl laisvo keliavimo po abu kraštus.

Adm. Larrazabal, laikinosios junto prezidentas, paskelbė, jog parlamento rinkimai Venecueloje bus įvykdyti šiais metais, o prezidento — ateinančiais.

Buv. Argentinos diktatorius Peronas Venecuelos lektuvu išskraidintas į Dominikonų respubliką — pas ten jau pabėgusį buv. Venecuelos diktatorių Jimenezą.

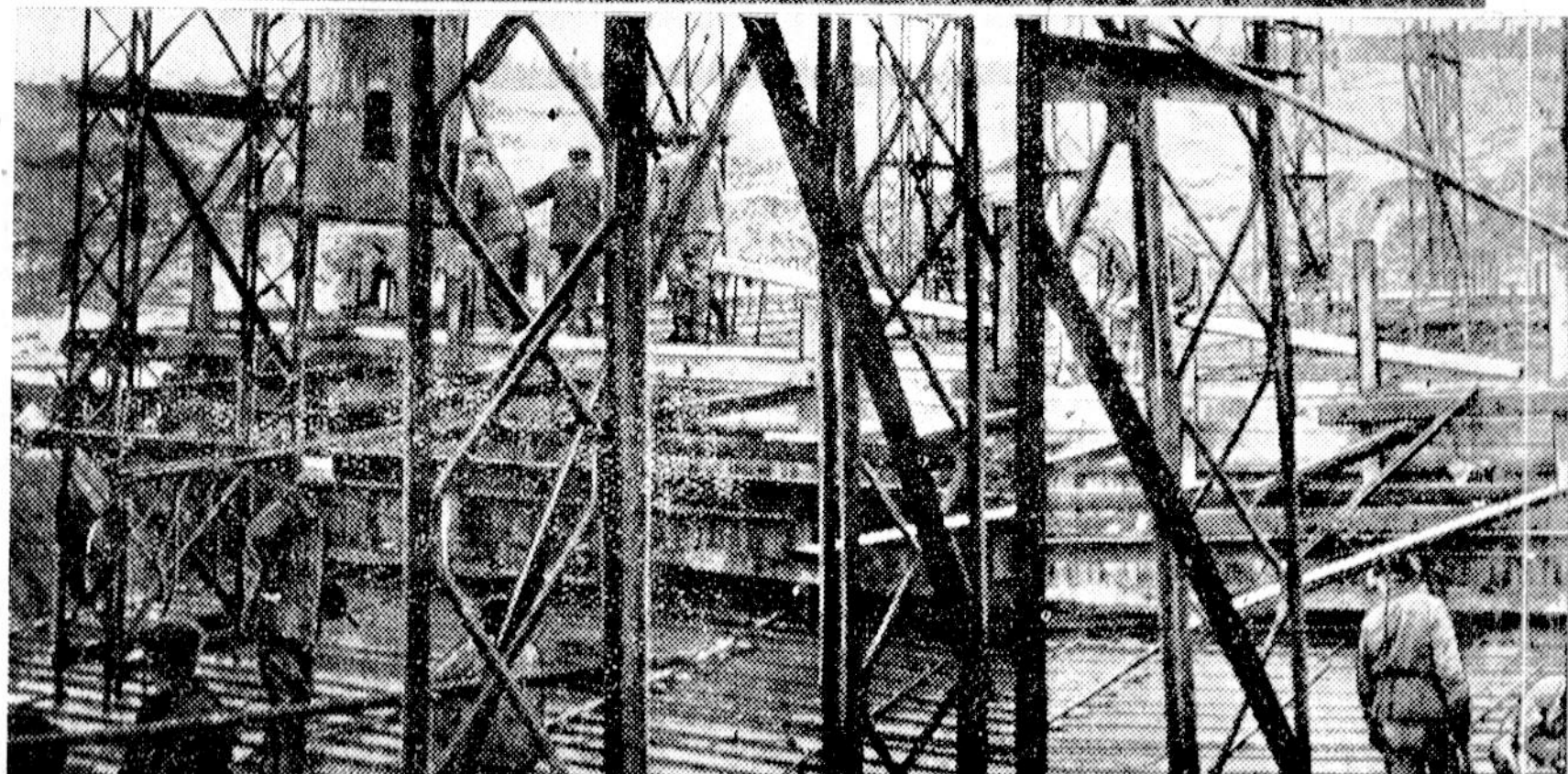
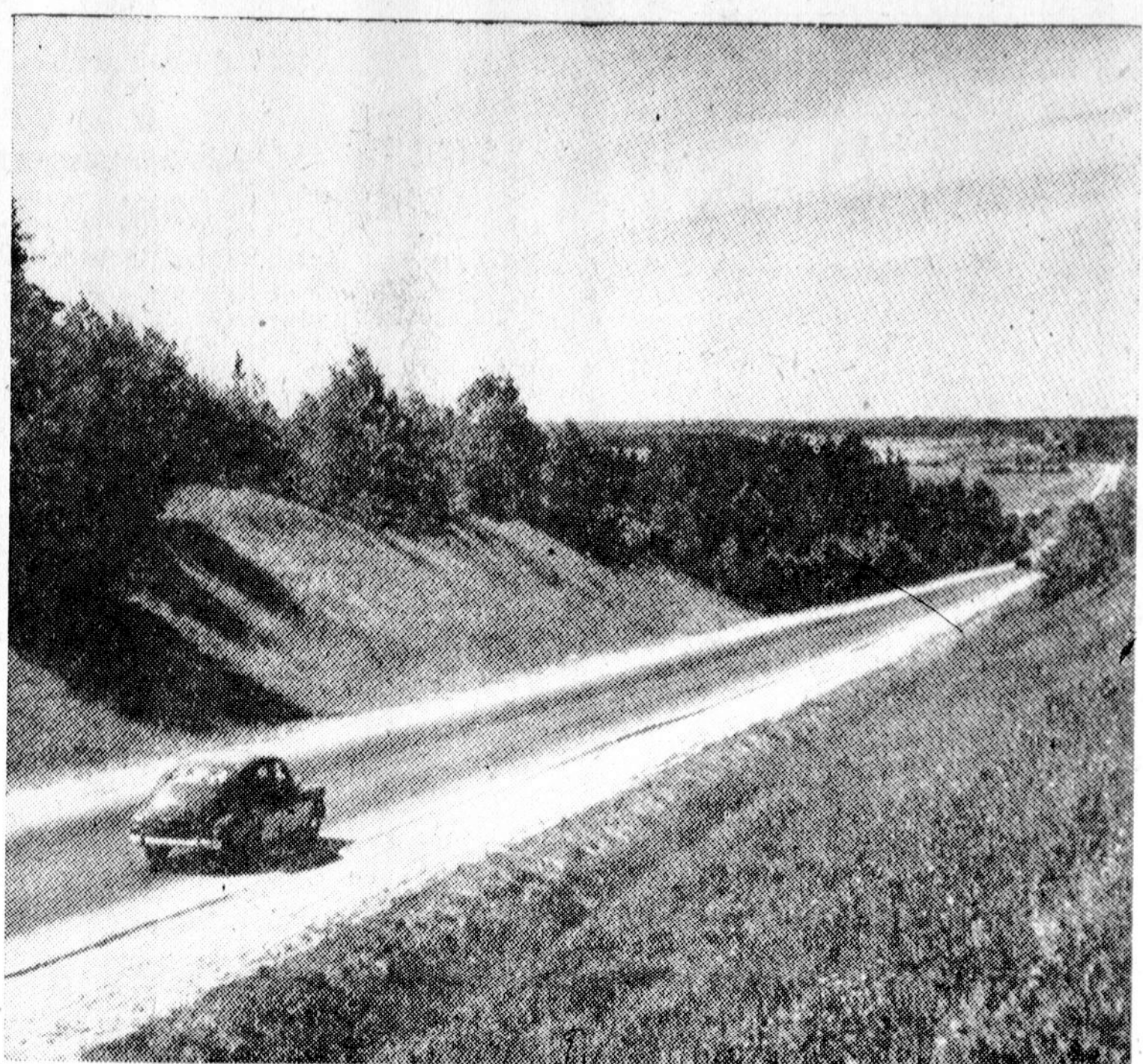
Gvatemalos vyriausybė kreipėsi į armiją ir gyventojus, prašydama nesudarinti jokių maišto atsargų ir nedidinti įtampos, artėjant antrajai prezidento rinkimų daliai kongrese.

Janos Kadar, kurį rusai, po sukilimo numalšinimo buvo pasikėję Vengrijos prejeru, iš pirmąjį bandymą gruodžio 6 d. Dabar bus naudojama armijos Jupiter-C raketa.

Rytų Vokietijoje, 50 mylių į pietus nuo Berlyno, rusai įrengė raketų bandymo stotį.

Feldm. Montgomery pasitraukia iš NATO vyr. štabo v-komandanto pareigų. Jo vietą užims britų gen. Richard Gale.

Ispanija pirkė maisto produktus iš JAV už 69 milijonus dolerių.

Lietuvoje, prie Pažaislio, pradėta Nemuno elektrinės statyba. Komunistinė spauda ta statybą labai giria, bet patys darbai nepaprastai vėluoja dėl statybinių medžiagų nepristatymo. Pirmoje nuotraukoje Pažaislio apylinkės, kurios elektrinę pastatys bus vandeniu užlietos. Antroje — elektrinės statybos darbai.

VOKIEČIAI GINS LENKIJOS RYTŲ SIENAS?

Lyg Lietuvos niekad nebūtų buvusios...

Jau ketvirtį metų Vokietijoje

einąs žurnalas "Der Europäische Osten" (aiškiai antisovietiškas, su kyšančia "Drang nach Osten" tendencija, bet savo tezęs dažnai atramos ieškąs amerikiečių politikų nuomonėse), šių metų sausio mėnesio numeryje spausdina vedamąjį straipsnį tema "Bendra vokiečių-lenkų Rytų politika".

Atžymėjus, kad "mes dar neturime didžiosios koncepcijos Rytų politikai", ir kad tokią koncepciją kognreičiausiai reikia susidaryti, straipsnyje sakoma:

"Arba mes siekiame Lenkijos draugingumo ir turime atsisaityti Oderio-Neisės sritį, arba mes reikalaujame tų sričių atgal ir tada nieko neišėina iš draugystės su Lenkija".

"Kai siaurojo erdvė — sakykim užtenktame kelyje — daugelis asmenų stovi susispaudę, ir atsitinka, kad vienas kitam koją numina, būtu neteisinga tą vieną kaltinti. Jis tik todėl kaimeynui koją mina, kad yra užstumtas. Negalima jo toliau nustumti, jei jis neturi kur pasitraukti. Jei norima spūstį sumažinti, reikia rasti kelią prie durų ir pasirūpinti, kad kaimeynas, kuris mums lipa ant kojų, gautų vietos kur atsistoti".

"Vokietijos neišspręstų Rytų sienų klausimas yra susijęs su Lenkijos Rytų sienų klausimu. Jaltoje Lenkija buvo pastumta iš Rytų į Vakarus. Už rytines sritis jiems davė vokiškas sritis Vakaruose. Kaip gi dabar Lenkija grąžins vokiškas sritis, negaudama savo rytinių sričių?"

"Čia yra bendras abiejų tautų reikalas, kurio išsprendimą klieudo Maskva. Viena su kita yra susiję. Prie Vokietijos Rytų sienų klausimo išsprendimo priklauso ir LENKIJOS RYTINIŲ SIENŲ SPRENDIMAS. Čia turėtų būti bendros vokiečių-lenkų politikos išieities taškas".

Šis žurnalas, berods, nėra oficialios politikos nuomonės reiškėjas, bet jis gali būti tikrosios nuomonės reiškėjas, todėl toks JAV.

pasakymas įsidėmetinas.

Straipsnyje, atrodo, samoninškai nekeliamas klausimas, kiek Lenkijos nustotos sritys Rytuose buvo Lenkijos, ir kiek svetimos.

Kitame straipsnyje, apie Vokietijos Rytų politikos teisinius pagrindus, plačiai kalbama apie Lenkijai ir Vokietijai padarytas skriaudas, bet, kalbant apie Vokietijos Rytų kaimynus, kalbama taip, tarytum Lietuvos niekad pasauly nebūtų buvę. Tik Vokietijos "teisiškai pagrįstas" sienas įsakmiai įskaitomas Klaidos kraštas, Sudetų kraštas ir Oderio-Neisės sritys. Beveik neužsimenama apie Karaliaučiaus sritį (Rytprūsias), bet tai, be abejoj, laikoma savaime suprantamu dalyku, jeigu net ir Klaidos kraštas taip neabejotinai laikomas Vokietijos teritorija. Rytprūsiai greičiausiai neminimi todėl, kad neminimas ir... prieškarinis Lenkijos koridorius, kuris autoriaus mintyse ar tik neįeina į "Oderio-Neisės sritis".

Tų dviejų straipsnių tarpe įterptas John J. McCloy straipsnis apie Ameriką laisvųjų tautų bendruomenėje. Patirta, kad šis žurnalas praktikuoja žymią amerikiečių straipsnių išsiversti ir persispausdinti be jų žinios (toks faktas pastebėtas pereinamųjų metų gruodžio numery).

Isteigtas Bagdado karinis štabas

Bagdado Pakto ministerių taryba nutarė įsteigti nuolatinį karinio planavimo štabą. Jo viršininku paskirtas Turkijos gen. ltn. Ekrem Akalin, pavaduotoju — JAV aviacijos mjr. gen. Daniel S. Campbell.

Taryba taip pat patvirtino karinio komiteto paruoštą planą, siekiantį bilijonus dolerių. Planą, kuriame numatytas pastatyti plentų ir aerodromų tinklas, uostų ir radijo ryšio sistema nuo Egejų iki Arabų jūros, finansuos Su šiais naujais įnašais dabar iš viso gauta \$10,056.95 Dar reikia sukelti \$ 9,943.05

JIE ĮSIJUNGĖ I 179 EILĖ

I skelbiamą \$20,000 vajų įsijungė keturi nauji šimtininkai ir tuo pačiu mūsų tautos pirmąją pusę užbaigė. Jais iš eilės yra:

41. Adv. Julius Smetona, Cleveland\$100.00
42. Gen. Mikas Reklaitis, Chicago\$100.00
43. Inž. Jonas Jasiukaitis, Cicero\$100.00
44. Edmundas Čapas-Čapkevičius, Cleveland\$100.00

Adv. Julij Smetoną didžioji dauguma Dirvos skaitytojų pažįsta. Jis šiuo metu verčiasi adykatūra ir Clevelande turi Ohio valstybės atsakingą darbą. Šiuo metu pirmininkauja Tautinės Sąjungos Clevelando skyriui ir dirba kitose lietuvių organizacijose.

Gen. Mikas Reklaitis, Lietuvos kariuomenėje buvęs diviziono vadas, šiuo metu gyvena Chicagoje. Aktyviai įsijungęs į Bendruomenės gyvenimą, yra Bendruomenės Tarybos narys, aktyviai dalyvauja Ramovės ir kitų lietuviškųjų organizacijų veikloje.

Inž. J. Jasiukaitis Lietuvoje vadovavo daugeliui statybinių įstaigų, mokytojo Aukštesniosios Technikos mokykloje, Kultūrtechnikų mokykloje, dėstė Vytauto Didžiojo universitete. Projektavo ir pastatė Veterinarijos Akademijos pastatus, prižiūrėjo V. D. universiteto klinikių statybą. Aktyvus Neo-Lithuania korporacijos narys, tautinių organizacijų veikėjas. Dabar gyvena Cicero, Ill.

Edmundas Čapas-Čapkevičius, aktyvus daugelio lietuviškųjų organizacijų narys, vienas iš judriausių Clevelando bizniečių. Nors jį šį kraštą ir neseniai atkeliavęs, bet greit gerai išmokęs anglų kalbą perėjo į real estate biznį ir dabar vadovauja Capas Realty Co., kurioje dirba eilė lietuvių ir amerikiečių. Lietuvoje yra baigęs kultūrtechnikos mokslus.

Su šiais naujais įnašais dabar iš viso gauta \$10,056.95 Dar reikia sukelti \$ 9,943.05

Thompson Riddleberger Johnson Thayer Beam Rankin

Valstybės Departamentas, aptarti tolimesnę politiką, sušaukė šiuos savo ambasadorius kitose valstybėse: L. Thomson — Maskvoj, J. Riddleberger — Jugoslavijoje, U. Johnson — Čekoslovakijoje, R. Thayer — Rumunijoje, J. Beam — Lenkijoje, K. Rankin — laisvojoje Kinijoje.

DIRVA

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n, VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$3.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VII. TIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio, D. Joes (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntis privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$3.00. Išeigimas 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Nereikalingi pagražinimai

V. RASTENIS

Pereitų metų pabaigoje eilėje laikraščių buvo paskelbtas Pavergtųjų Europos Tautų Seimo posėdžių aprašymas. Kalbu čia tik apie vieną to aprašo paskaitą, imdamas ją pavyzdžiu pavaizduoti mūsų plačiai išsiskleidusios tiesos pabrėžimui. Tokie pavyzdžiai, žinoma, galėtų būti imami ne tik tas aprašymas, bet ir daugybė kitų pranešimų apie visokius mūšiškes viešosias, ypač politinės veiklos įvykius. Pasirenku šį pavyzdį tik dėl to, kad jame pasakojama kaip tik apie mano dalyvavimą aprašomajame įvykyje, taigi gerai žinau, kaip iš tikrųjų buvo, o be to — tai leidžia šiuo atveju neliesti kitų asmenų.

"Atkreipė laisvojo pasaulio dėmesį"...

Aprašyme pasakyta: "V. Rastenis atkreipė laisvojo pasaulio dėmesį į tai, kad sovietų persamas..." ir t.t.

Pareiškimė buvusį mintis iš esmės atpasakota teisingai, tačiau kaip su tuo "atkreipė laisvojo pasaulio dėmesį"? Pagalvokime.

Susirenka devynių tautybių politiniai išeiviai ir nutaria priimti tam tikrą pareiškimą, rezoliuciją, šiuo atveju dėl sovietinių taikingos koegzistencijos pasiūlymų. Rezoliucija parengiamuose posėdžiuose jau suregduota, bendrajamė didesnė susirinkime (PETS plenumė) ji tik formaliai visų vardu nubalsuojama priimti.

Priimta rezoliucija perspaudinama ir išsiuntinėjama — daug kur: Jungtinių Tautų sekretoriatui, delegacijoms, gal net užsienių reikalų ministerijoms, užsienių politikos komisijoms, laikraščiams ir t.t. — ir tai, be abejo, yra pastanga reikiamai atkreipti į atitinkamą reikalą laisvojo pasaulio politikų, o jei pavyks, tai ir visuomeninių dėmesį.

Siek tiek laukiamų vaisių — kio pastangos duoda, bet ir tai būtų per daug pasakyta, jei imtumėm teigti, kad tuo būdu laisvojo pasaulio dėmesys jau atkreiptas. Faktiškai sunku net nustatyti, kiek kieno dėmesio tuo būdu pasiekama. Bent didžiųjų laikraščių dėmesio toki dalykai dabartinėse nuotakose paprastai nepatraukia, arba jie to bent nepareidžia (retai kada apie tai teparšo).

Tokias rezoliucijas priimant laikomasi tam tikro "ceremoniolo", kaip ir kituose panašiuose susirinkimuose, ypač Jungtinėse Tautose. Būtent, nors visi žino kad rezoliucija jau yra nusistatyta priimti ir niekas nebeturi ko nei prieš pasakyti nei pataisyti, vistiek kiekvienos delegacijos vardu laikoma reikalinga ką nors dėl jos pareikšti, "įrodyti", kad rezoliucija tikrai gera. Tie "įrodinėjimai" neina į jokį "laisvąjį pasaulį", o pasakomi tik savo tarpe, kelioms ar keliolikai dešimčių salėje esančių dalyvių, kurie visi tą puikiai žino, ir kurių įtikinėjimai bei kurių dėmesį atkreipinėjimai tuos dalykus jau nebereikia.

Tos kalbos ar jų santraukos eina tik į PETS darbą (bei kalbų spaudintas apžvalgas ir jos vargu ar atkreipia kieno nors dėmesį d a b a r. Bet jos gal savo laiku turės reikšmės šių

laikų istorijos tyrinėtojams, nes bus pavergtųjų Europos tautų politinių veikėjų "beldimosi į pasaulio sąžinę" dokumentai. Istoriškai, be abejo, ras, kad tarp visos eilės lėkštumų čia bus buvę pasakytą ir didelių tiesų, kurios galės ne vienam ir iš didžiųjų politikos vadų akis pabadyti...

Žinoma, gal PETS posėdžių organizatoriai, atsižvelgdami į tokias aplinkybes, tikslingai pasielgtų, jei PETS posėdžiuose pasektų Amerikos Kongreso pavyzdžiu ir patvirtytų, kad tos rūšies kalbų posėdžiuose faktiškai nereikia sakyti ar skaityti, o gana tik paprašyti prezidiumą, kad nutartų įtraukti raštu parengtą pareiškimą į spausdinamą apžvalgą (kaip ir daugelis Kongreso narių pareiškimų esti tik "Congressional Records" atspausdinami, bet niekad posėdžiuose išties neskaitomi).

Šitaip dalykams faktiškai atrodant, prisipažinsiu, man gana neįjauku skaityti laikraščiuose teigimą, kad "V. Rastenis atkreipė laisvojo pasaulio dėmesį" ir ką nors. Dievaži, tai jau tikrai perpalvingas "pagražinimas"!

"Nušvietė koegzistencijos praktiką"

Toliau toje pačioje pastraipoje buvo paskelbta, kad "Rastenis taip pat nušvietė Lietuvos-Sov. Sąjungos koegzistencijos praktiką ir jos tragiškus rezultatus Lietuvai".

Visa ta kalba, apie kurią pranešime pasakojama, truko apie keturias minutes. Kiekvienas gali numatyti, kiek galimybių tokiame pareiškimė suskubti ir laisvojo pasaulio dėmesiui į svarbius dalykus atkreipti ir dar toliau didėlei problemai nušviesti!

Iš tikrųjų mano tame pareiškimė buvo maždaug toks "nušvietimas": "Mes, lietuviai, jau turime tam tikro patyrimo koegzistencijos dalykuose. Lietuva savo laiku irgi koegzistavo su sovietais, ir labai taiklingai koegzistavo. Tačiau, kaip visiems žinoma, toji koegzistencija paaiškė "K. O. egzistencija" ("Knock Out" egzistencija)".

Labai abejoju, ar ta paprastą "akto paminėjimą (skirtą tik rezoliucijos priėmimo apeigai atlikti) galima laikyti ko nors nušvietimu.

Ką reiškia "pagražinimas"

Klausydami kieno nors peruošnių pasakojimų lietuviai skeptikai paprastai sako — k a i n a r e p a g r a ž i n a i... visi gi žino, kad tai ra mandagus pasakymas, kuris reiškia ne ką kita, kaip tik "k a i n a r e p a m e l a v a i".

Vertėtų, regis, bent kiek apvalyti pasakojimus apie mūsų žiesojo gyvenimo faktus nuo lirbinių pagražinimų. Jie veda iliuzijų pasaulių ir daugelis pradeda nebesiorientuoti, ką mes iš tikrųjų dafome ir kur stovime.

Beje, minimoji pastraipa prasidejo žodžiais: "Lietuvos Delegacijos vardu V. Rastenis..." ir t.t.

Pavergtųjų Europos Tautų Seimas yra sudarytas devynių sovietinio viešpatavimo aprėptų Europos tautų politinių išeivių, arba, kaip tarptautiniu žodžiu sakoma — egzilių. Bendra PETS

Kas ir kur?

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vardu, J. J. Bačiūnams lankantis Australijoje, buvo pakuota Lietuvių Namams Adelaide \$450, Geelonge Lietuvių Namams \$112.50 ir Bankstowne Lietuvių Namams (Sidney priemiesty) \$112.50.

• Buvęs Vytauto Didžiojo gimnazijos Vilniuje direktorius varpininkas Marcelinas Šikšnys-jaulėniškis prieš 40 metų įsijungė į Vilniaus krašto švietimo ir visuomeninį darbą. Šios suaktyvės proga yra kilusi mintis buv. direktorių paremti vaistais ir kt. Norintieji prisidėti pinigų siunčia šiuo adresu: Mrs.

oficiali kalba yra anglų (nors vartojama kartais ir pranešų kalba), ir angliskai paskirų tautybių delegacijos vadinamos būdvardiškai — Hungarian, Latvian, Estonian, Lithuanian, Polish Delegation etc. Lietuviškai lačiau vietoj "Lietuvių Delegacija" linkstama sakyti Lietuvos Delegacija. Tai jau lyg ir Lietuvos valstybės delegacija... Ar geriausiu atveju, — dar viena "tautos atstovybė", šalia tos, apie kurią jau seniai girdime... Man atrodo, kad tai irgi vienas iš dirbtinių pagražinimų.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Seštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2335 West Chicago Ave.

Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmadi., antradi., ketvird., penktadi.
Tik susitarus trečiadieniais.
11-2 p. p. šeštadieniais.

Ida Valauskas, 3959 So. Kedzie Ave., Chicago 32, Ill.

• Adelaidės lietuviai laikrastininkai sausio 12 d. buvo susirinkę pasitarti įvairiais reikalais. Pasitarime dalyvavo: P. Andriūšis, R. E. Maziliauskas, D. Maželytė, J. Mockūnas, B. Nemeika, P. Pusdešris, Vl. Radzevičius. Buvo konstatuota, kad vietos lietuvių gyvenimas pilnai neatsižvelgia ne tik užjūrio lietuvių spaudoje, bet ir pačiuose Australijos lietuvių laikraščiuose; be to, kartais pastebima tendencijų žinių. Nutarta ateityje daugiau bendradarbiauti ne tik spaudoje, bet ir tarp sąvės, palaikant nuolatinį ryšį. Ypač bus stengiamasi rūpintis naujų laikrastininkų prieaugliu. Bus tiriamos sąlygos, kaip būtų galima daugiau žinių iš lietuvių gyvenimo patalpinti australų spaudoje. Seniūnu išrinktas R. E. Maziliauskas.

• Vokietijos Lietuvių Bendruomenė į būsimą PLB Seimą New York'e išrinko delegatus: V. Banaitytį, Dr. J. Grinių, E. Simonaitį, F. Skėrį, V. Sutkų ir St. Vyčintą-Povilavičių.

• Kun. A. Bunga išrinktas nauju Vokietijos PLB Krašto Valdybos nariu vietoj pasitraukusio V. Sukio.

• Dail. Natalija Jasiukynaitė dalyvauja sausio 9-22 d.d. Lynn Kottler galerijoje, 3 East 65 St., New York, rengiamoje parodoje.

• Liet-Rašytojų Draugijos 1957 m. premijos balsų tikrinimo komisiją sudaro: J. Augustaitytė-Vaičiūnienė, St. Tamulaitis ir A. Valentinas. Balsuoja visi nariai, atžymėdami premijuotiną knygą iš valdybos gautame sąraše, iki vasario 21 d.

• Jaunimo Literatūros 1957 m. premija paskirta Liet. Mokytojų Sąjungos, bus įteikta Chicagoje 1958. IV. 12. Gauti 8 veikalai. Jūrų komisiją sudaro: St. Tamulaitis, D. Augienė, Pr. Razminas, A. Šmaitienė ir Gr. Tulauskaitė-Babrušienė.

• Kauno remonto fabrikas pradėjo gaminti dizelinius variklius, kurie bus bandomi naudoti kolchozuose.

• Kan. Končius, BALF pirmininkas, gavo iš Amerikos Episkopato (NCWC) 50,000 svarų drabužių ir 10,000 svarų avalynės. Šios siuntos gautos supakuotos ir pasiųstos likusiems Vokietijoje lietuviams pabėgėliams.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

THE WELL-FED BRIDEGROOM

Prisimena tuo vardu pavadinimą The New York Times kada reklamuotą Margaret Williams knygą. Prisimena ne todėl, kad iš jos lauktume — ar kad būtų pagrindo laukti — tosių palaimos pradedančiųjų šeimų gyvenime, kurias žadėjo reklamos.

Dėl to prisimena, kad, atrodo, mūsų jaunavedys būva kažkieno pergerai primaitinamas... Tiek, iš tiesų, kad jau jam ir jėgų pristinga, pasikėlus nuo stalo, prie kurio tasai didysis maitinimas vyksta, stoti prie bet kokio darbo. Net prie to, kuriuo tasai didysis maitinimas vyksta, stoti prie bet kokio darbo. Net prie to, kuriuo jis savo jaunystės metais (būtent, kai jo taip stropiai niekas nemaitino), atrodė, tikėjo... Šauniai apie jį draugų būry ar ir viešai pakalbėdavo, ne drąsesnius su trenksmu per pečius padaužydavo... Trumpai kalbant, buvo žmogus kažkada šviečiantis pavyzdys, o virto — geros mitybos pavyzdžiu, šiaip jau visai nepavyzdinčiu. Ir, kaip bloga knyga, jauni- mo akivaizdoje net nemintinu.

Matyti, kad žmonių visgi paskaitoma literatūra. Tik, turbūt, daugiausia anoji, kurią antraštėje minėjome, negu lietuviškoji... ar šiaip jau apie dvasiškus reikalus pakalbanti.

ELIZABETH

ELIZABETHAS PASIRUOŠĖ VASARIO 16 POBŪVIUI

ALT S-gos Elizabetho skyrius jau pasiruošęs iškilmingam pobūviui Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukakčiai atžymėti. Pobūvis įvyks 1958 m. vasario 15 d. 7 val. vak. Lietuvių Laisvės didžiojoje salėje, 269 Second Street, Elizabeth, N. J.

Programa paruošta įspūdingai ir įvairi. Pirmojoje dalyje kalbės garbės svečias Lietuvos generalinis konsulas Jonas Budrys. Taip pat dalyvaus, jei nesudarys klūčių, kongreso atstovė F. P. Dwyer. Antroje dalyje pasirodys vietinės stiprios meno pajėgos: dvi solistės — Ona Zuvaciūnienė ir Irena Stankūnaitė, — bei naujas New Jersey moterų choras, vadovaujamas Salomėjos Čerienės-Mulks. Akomponuos muzikas kompozitorius Juozas Stankūnas. Deklamuoja Irena Vėblaitienė. Trečiajį ir paskutinį programos dalį sudarys banketas ir šokiai, kuriems gros jaunimo orkestras.

Į pobūvį įeinama tik su pakvietimais, kurie gaunami pas Lietuvių Laisvės Salės menadėrį ar jo pavaduotoją. Pakvietimų skaičius, savaime aišku, yra ribotas, todėl norintieji dalyvauti turėtų juos įsigyti iš anksto.

D. TROIT

SACHMATŲ VARŽYBOS

Detroito lietuvių sporto klubas "Kovas" maloniai kviečia lietuvių visuomenę atsilankyti į sachmatų varžybas tarp lietuvių ir amerikiečių komandų. Varžybos įvyks šeštadienį, vasario mėn. 8 d., 7 val. vak., ukrainiečių sporto rūmuose, 2240 Grayling Ave., Hamtramck (Detroit), Mich.

Ukrainiečių pusėje matysime prof. S. Popel, daugkartinį Pariziaus nugalėtoją, neseniai laimėjusį Milwaukee'ės garųjų turnyrą. Mūsų spalvas pirmoje lentoje gins iškilius Lietuvos žaidėjas, meisteris Kazys Škema. Taip pat lietuvių komandoje matysime V. Kutkų, S. Kripaitį, K. Saudagą ir A. Ponelį.

Nepraleisk progos pamatyti šias puikias komandines varžybas, o be to, savo atsilankymu moraliai paremsi kovojančius lietuvius.

Mindaugas Gilvydis

Baisu ir pagalvoti apie plintančios vedybinės epidemijos pasekas, kai matai gerus vyrus šitaip beveik be išimties nusiimtinant, kad net jų pažinti negali, apie ką pakalbėti nebetur... ir bendrai nei šiaip, nei taip jautiesi susitkęs.

Taip, turbūt, kaip visokiose balose ilgai mirks kareivis, kai sutinka dezartyrą, kritišku momentu pabėgusį iš kovos lauko ir gerai primirkusį užfrončio taukuose...

Už tai, kad geri vyrai į pačius niekus išvirsta, vis dėlto yra kaltos mielosios žmonos. Nes vyras, pakliuvęs į moters rankas, jau, sako, nebegalės būti laikomas už savo veiksmus atsakingu.

Taip bent tvirtina populierieji romansai, pagriežiami iš dežūčių užkandinėse. Niekio gudresnio nežinau ir ateityje nepremau, tenka su tuo ir sutikti.

P. S. Šios mintys neliečia tų, kurių jausmai arba kurių ateityje nereikės liesti. R. V.

• Prof. Algirdas Julius Greimas, dr. Juozas Girnius, Karolis Drunga ir Vytautas Doniela pirminieji prisituntė straipsnius knygai "Lietuviškasis Liberalizmas". Laukiama, kad iki sausio pabaigos bus gauti visi straipsniai.

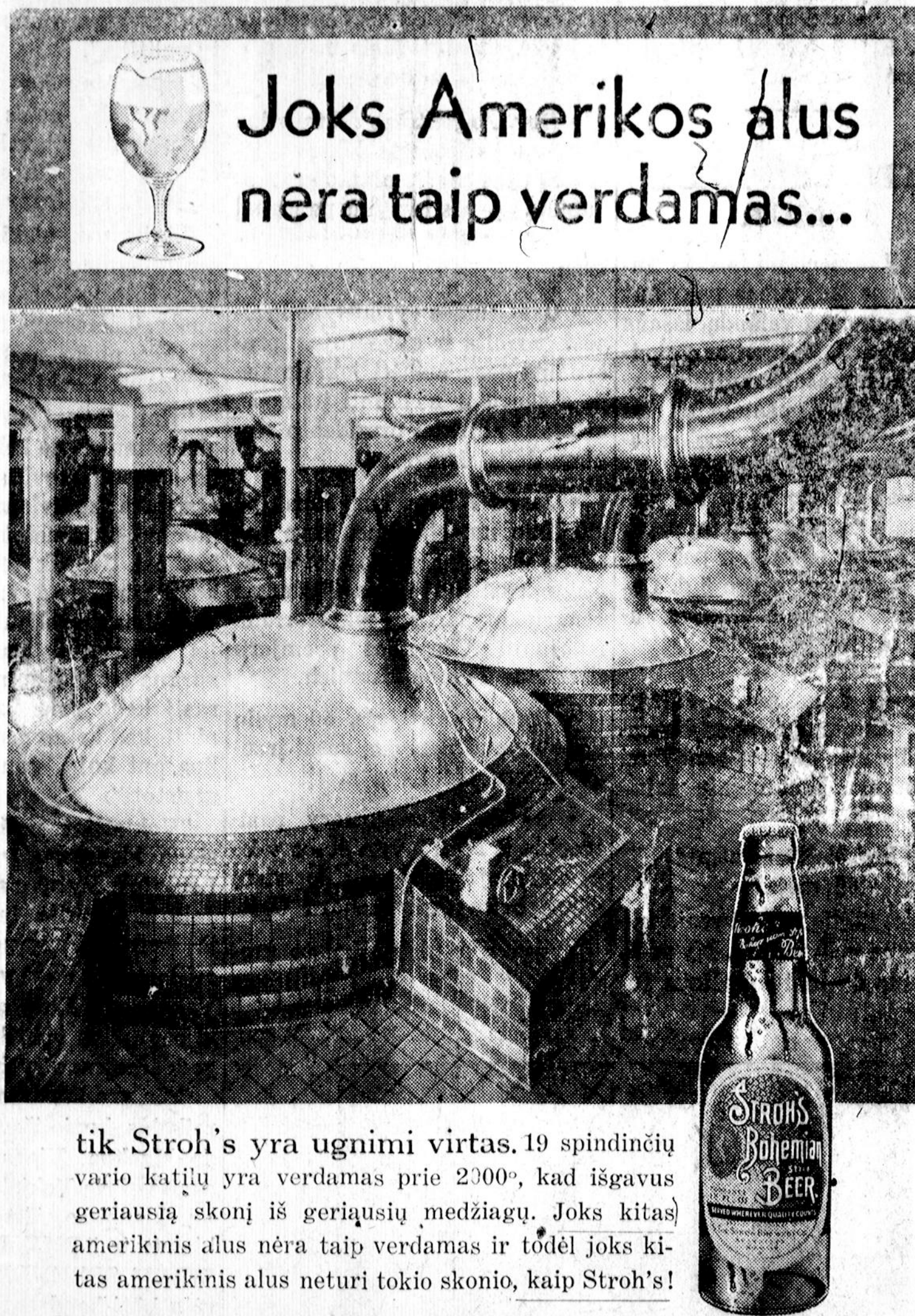
• Rašytojas Antanas Škėma išrinktas Santaros Garbės Filiseriu. Jo "Pabudimas", išleistas Terros, yra bene vienintelė tremty išleista, tremty ir sukurta vertinga drama. Nesuprantamas mūsų skaitančiosios visuomenės abejingumas spausdintai dramatinei kūrybai. Dramos veidas pasako tiek pat, ką ir romanas, bet pasako nepalyginamai konsensučiau, ir skaitytojai reikia mažiau laiko, kad viską suprastų... Kviečiame santariečius su "Pabudimu" artimiau susipažinti.

• Valdas Adamkavičius, Santaros Centro Valdybos pirmininkas, dalyvavo specialiaje Lietuvai skirtame NBC radio pusvalandįje sausio 24 d. Programoje patiekta visa eilė liaudies dainų ir baigta Lietuvos himnu. Pasikalbėjime su programos vedėja Mary Merryfield Valdas Adamkavičius atsakė į eilę klausimų apie Lietuvos istoriją, kovas dėl laisvės, žymiuosius Amerikos lietuvius, išskirtinius lietuvių brožius, gyvenvietes ir t.t. Ši Lietuvos reikalui pasitarusi programa buvo gauta p. J. Daužvardienės pastangomis.

• Studentų Sąjungos Philadelphia's skyriaus susirinkime 1958 m. abiturientai buvo painformuoti apie Philadelphia's universitetus, mokslo šalis ir tvarką, tuo paskatinant juos testu studijas. Taip pat jie supažintinti su santariečių ir ateitininkų organizacijų veikla, pabrėžiant reikalingumą stoti į vieną lietuvišką jaunimo organizaciją. Organizacinė veikla padeda studentui išsitygti ir lietuviškąjį gyvenimą geriau išlaikyti užsienyje lietuvių.

• Urtanos skyriaus pirmininko Modesto Jakaičio sutuoktuvės su Jūrate Trinkūnaitė įvyko sausio 23 d. Chicagoje. Jaunavedžiams linkime daug gražių dienų.

• Vieno dvidešimto gimtadienio proga Bostono santariečiai sausio 18 d. turėjo sėkmingą susirinkimą, kuriame visi, vos truputį pavaisinti, mielai priėmė visus jiems pasiūlytus darbus ir dar patys daugiau pasisūlė... Atgimė net ir Lietuviškosios Bibliografijos rinkimas: visos kolegės išsidalino į smogiamašias komandas, kurios atakuos vietines bibliotekas. Paaikėjo, kad pereitais metais skyriuje surinktos kortelės buvo vienos mamos rūpestingai išmestos, kaip naujuose nešvarumu darantys daiktai. (Ilgai laukiant, kartais kepsnį nuneša). Skyriaus pirmininkui P. Maleckui išvykstant į Washingtoną, nauju buvo išrinktas Vytautas Bruzgelevičius, kuris ligi šiol sportiškai treniruojo tik sporto klubo narius... bet dabar pradėjo ir santariečius.

tik Stroh's yra ugnimi virtas. 19 spindinčių vario katilų yra verdamas prie 2300°, kad išgavus geriausią skonį iš geriausių medžiagų. Joks kitas amerikinis alus nėra taip verdamas ir todėl joks kitas amerikinis alus neturi tokio skonio, kaip Stroh's!

Vietinėmis kainomis

Jums patiks

Stroh's

jis šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

Kelionė į Pacifiko kraštus (2)

SU LOS ANGELES LIETUVIAIS

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

Nė vienas tiksliai negali pasakyti, kiek dabar Los Angeles mieste ir apylinkėse gyvena lietuvių. Tiksliai aišku, kad kasmet ir gal net kas mėnesį jų skaičius didėja. Iš įvairių Amerikos lietuvių kolonijų čia persikelia gyventi tiek vyresnieji, tiek vadinami naujakuriai. Iš Chicagos ir kitų pramonės miestų persikelia pensininkai švelnesniame klimato praleisti savo gyvenimo saulėleidy. Atvažiuoja ir daug naujų jaunų specialistų, daugiausia inžinierių, kurie gauna gerus darbus dideliuose aviacijos fabrikuose.

Vietos gyvenimo žinovai man pasakojo, kad esama apie du tūkstančių aktyvių lietuvių, kurie dalyvauja įvairiose lietuviškose draugijose. Į bendras iškilmes tačiau tiek niekad nesusi- renka, tik apie keletą šimtų. Tai rodytų, kad tampa tarp lietuvių nėra. Priežastis ta, kad lietuviai gyvena labai išsisklaidę ir labai toli nuo vienas kito, dažnai metų metais nesutikdami ir net nepažindami vienas kito. Lietuviška parapija (su klebonu kunigu Kučingiu) apjungia tik dalį. Kiti dar neturi vieno centro, nei tautinių namų, nei kokios geresnės pastovios vietos burtis ir bendrauti.

Šį uždavinį Los Angeles lietuviai būtinai turėtų išspręsti, nes kitaip daugelis nusks ir su- tirps amerikinėje jūroje. O lietuvių čia esamą tikrai apie kelis tūkstančius. Kai kurie mano, kad lietuviško kraujo žmonių pietinėje Kalifornijoje dabar esama ligi 10,000. Bet kas juos patikrins, kas suskaičiuos?

Penktdienio vakare buvo proga susipažinti su kai kuriais Los Angeles lietuvių kultūrininkais. Br. Raila automobilio parsivežė mus į savo namus, 1572 W. Vernon Ave. Mūsų laikraštini- ninkas čia yra pakenčiamai iš- kūręs, turi užpirkęs du namus, vieną išnuomoja ir sako, kad gali nesunkiai verstis, vakarais dirbdamas aluminijaus dirbtuvė- je. Čia sutikau mus laukiančią malonią šeimą: žmoną ir dvi pa- augusias dukteris. Mums buvo paruoštos vaisės, ir netrukus at- vyko kiti svečiai.

Ypač man buvo malonu ir di- delė garbė drauge praleisti va- karą su artimu pp. Railų šeimos bičiuliu prof. Mykolu Biržiška, kuris, nežiūrint ilgo gyvenimo vargų ir paskutinių savo šeimos nelaimių, nėra priblokštas, išlai- ko tvirtą lietuvišką nuotaiką, te- bėra pusėtinai sveikatos ir gerai

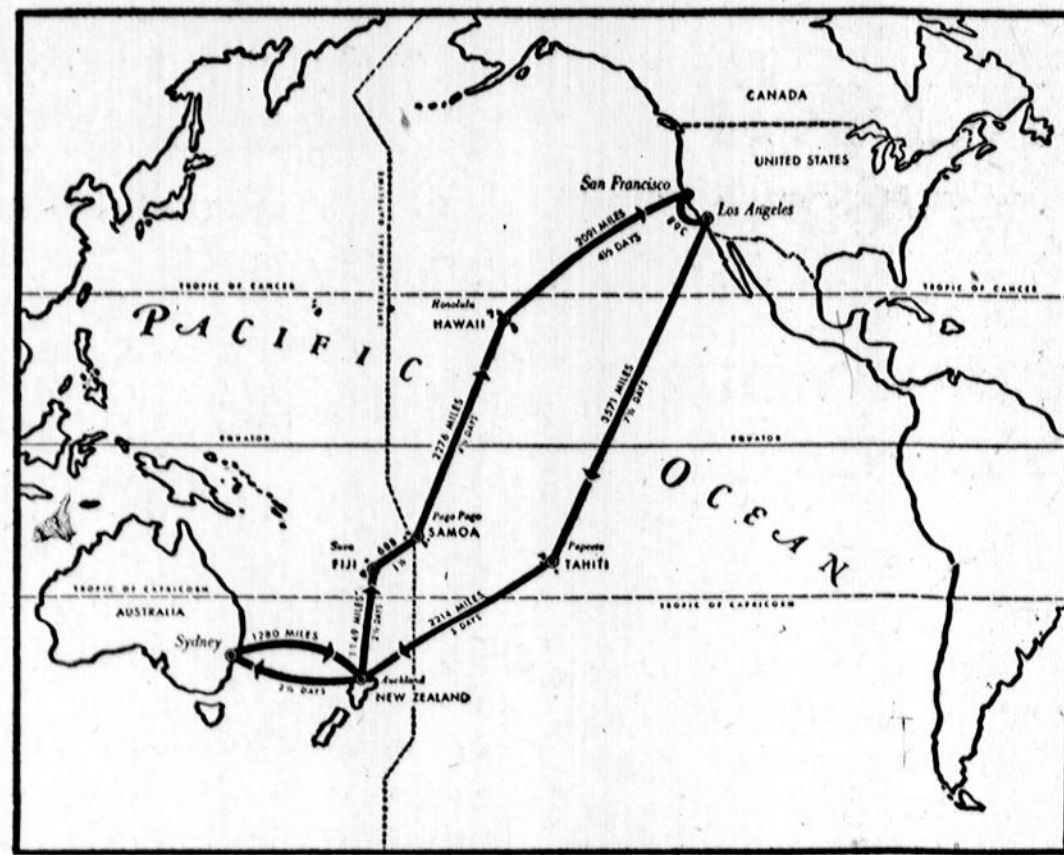
jaučiasi. Išsikalbėjome ir prisiminėme tuos laikus, kada profe- sorius 1931 metais lankėsi Ame- rikoje Vilniui Vaduoti Sąjungos reikalais ir kada jis pas mane į Tabor Farmą pirmą kartą buvo apsilankęs, o paskui iš ten kartu automobiliumi važiuojo į Cleve- landą, Ohio.

Susipažinau ir su dviem p. Railos kolegomis — žurnalistu Algirdu Gustaičiu, kuris čia ap- sigyveno prieš porą metų ir daž- nai daug rašo įvairiems laikraš- čiams apie Los Angeles lietuvių kultūrinį veikimą, yra gerai su- sipažinęs su Hollywoodo filmų pasauliu ir pats yra parengęs medžiagą net dviem dabar gami- namam dokumentinim filmom iš lietuvių gyvenimo. Kitas — tai pp. Railų giminaitis Vytautas Alseika, Dirvos bendradar- bis, neseniai čia persikėlęs gy- ventis, žadais ir toliau nemesti sa- vo bendradarbiavimo **Dirvoje**.

Smagu buvo čia atnaujinti pa- žintį ir su inž. Bronium Budginu ir jo jauna žmonele, **Kyria** prieš pustrėčių metų įsikūrė Santa Monikoje. B. Budginas yra čika- gietis, vienas iš pirmųjų nauja- kurių, atsiradusių dėdės Samo žemėje, buvęs A. A. Olio ben- dradarbis Chicagoje. Su Budgi- nu buvau nesimatus nuo to laiko, kai jis dalyvavo prieš trejetą metų pirmajame studentų San- taros suvažiavime Tabor Far- moje.

Kitą dieną, sekmadienį, J. Ru- delis buvo sutvarkęs man susi- tikimą su platesniais Los Ange- les lietuvių sluoksniais ir **Margu- čio** jubiliejinio filmo parodym- ma lietuvių šv. Kazimiero para- pijos sveitainėje. (Dėkui kun. Kučingui už sveitainę). Tuoj po pamaldų susirinko į sveitainę per 100 asmenų. Filmu demonstra- vimas gerai pavyko ir, kaip at- rodė, svečius sudomino ir jiems patiko. Dr. J. J. Bielskis ir kiti kalbėtojai po to jį pagyrė, ir aš pats susilaukiau sveikinimų už savo "ambasadorystę". Po to pats tariau žodį Los Angeles lie- tuviams apie savo kelionę, savo išspūdžius Los Angeles ir apie **Margutį**.

To saskrydėlio proga susipa- žinau su daugybe naujų losange- liečių, bet tai truko taip neilgai, kad negalėjau su nieku arčiau išsikalbėti ir trumpą pažintį pa- gilinti. Geriausiai, žinoma, atsi- menu tuos, kuriuos jau anksčiau pažinau. Malonu vėl buvo pasi- matyti su biznieriū ir seniau buvusiu filmininku Kaziu Luk- šiu ir jo žmona, su nuo pirmo

J. J. Bačiūnų kelionės į N. Zelandiją ir Australiją brėžinys. Jis rodo, kad vien laivu padarytas beveik 6000 mylių kelias.

Margučio pasirodymo didele **Margučio** darbininke p. Keme- siene, (užmušk, nepamenu da- bartinės pavardės), su rašytoju J. Gliada, poetu B. Brazdžioniu, **Lietuvių Dienų** žurnalo leidėju A. Skirium, tautininkų veikėju Aleksandriūnu, karininkais Liau- danksu ir Skirmantu, agronomu B. Dūda, V. Seštoku, su pp. Bat- kais, Waitkais, su kompozito- riumi Br. Budriūnu, kuris var- gonininkauja lietuviškoje para- pijoje ir yra gerai paruošęs lie- tuvišką chorą, ir kitais.

Labai buvo įdomu pasikalbėti su jaunu lietuvių profesionalu filmininku, savo studijas bai- giančiu U. S. C. filmavimo ir televizijos fakultete, P. Jesiuko- niu. Jis kaip tik dabar gamina mano anksčiau minėtus trumpus lietuviškus filmus, ir būtų buvę labai gerai, kad mūsų Olis, ga- mines Chicagoje **Margučio** filma, būtų turėjęs tokį pagelbininką.

Patriotų lietuvių ir rinktinės šviesuomenės Los Angeles lie- tuvių kolonija turi dabar apsciai. Tai matyti ir iš lietuviškų laik- raščių, kur Los Angeles vardas dabar skamba labai dažnai, daug dažniau, negu šitų kolonijų, kur skaičiumi žymiai daugiau lietu- vių gyvena. Tačiau čia labai trūksta lietuviams vietinės in- formacijos priemonių. Yra mė- nesinis žurnalas, bet kitokio daž- nesnio laikraščio neturi. Susiži- nojimui ir informacijai kiek pa- deda B. Gedimino radijo pusva- landis, tačiau tik kartą per sa- vaię ir tik labai trumpomis ži- niomis. Vis dėlto tenka atiduoti B. Gediminui ir J. Rudeliui dide- lį kreditą už radijo pusvalandžio išlaikymą. B. Gediminas prideda prie jo išlaikymo savo lėšų, nes lietuvių biznierių čia tėra ma- žai ir jų skelbimų toli gražu ne- užtenka pusvalandžiui išlaikyti.

Tą patį sekmadienio vakarą Biltmore viešbutyje Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus valdyba suren- gė šeimynišką vakarienę. Suma- nymas buvo įvykdytas greitosio- mis, tik telefonais pranešant

svečiams. Vis dėlto susirinko, kaip man atrodė, apie 60 asme- nų. Čia daugiausia pasidaravo skyriaus valdybos pirmininkas Dr. P. Pamataitis su poniu ir poniu Waitkieni, už ką jiems esu tikrai dėkingas. Man buvo duota progos susipažinti su nau- jais žmonėmis, o taip pat su Los Angeles veiklesniais tautinin- kais.

Čia teko man plačiau pakal- bėti visokiais klausimais, kada pakviestas pasisakyti ir atsaky- ti kitiems kalbėtojams į man pa- reiktus linkėjimus. Vakarienis

Kitą rytą, jau pirmadienį, B.

programa buvo labai gerai suor- ganizuota. Prakalbas pasakė ra- šytojas Jurgis Gliada, Kazys Lukšys, Liet. Bendruomenės apylinkės pirmininkas majoras Liaudanskas ir Bronys Raila. Protarpiais programa buvo pa- įvairinta muzika ir dainomis. Dainavo mano sena pažįstama p. Helena Bartush-Swaggart, buvu- si chigagietė, kuri dainavo tada, kai buvo suruoštas priėmimas a. a. Lietuvos prezidentui A. Sme- tonai Chicagoje, Palmer House viešbutyje, ir kurios nuo to laiko niekur nebuvau sutikęs. Ponia Helen Bartush-Swaggart tikrai puikiu balsu dainavo mums ke- lias lietuviškas dainas ir vieną anglišką. Ji labai pakėlė mūsų nuotaiką. Visus sujungė jos Va- nagaičio "Stasys", labai artiškai interpretuotas ir vyresniesiems vakarienis dalyviams, kaip man ar p. Lukšui, gyvai priminęs, kaip greitai bėga gyvenimas...

Piašū dainas palydėjo Jonas Byanskas. Buvo staigmena jį pamatyti vakarienių. Mūsų Jo- ną neseniai buvau sutikęs **Margu- čio** bankete, jį g. yra čika- gietis muzikas, senas **Margučio** programų tartininkas. Pasirodo, jis čia buvo atvykęs aplankyti savo sūnaus ir dar tą pačią naktį vakarienis išskrido atgal į Chicago.

Kitą rytą, jau pirmadienį, B.

Raila nuvežė mane į **Lietuvių Dienų** redakciją. Sptustuvės ir redakcijos patalpos gana toli nuo miesto centro, kur buvau apsi- apylinkės pirmininkas majoras Liaudanskas ir Bronys Raila. Protarpiais programa buvo pa- įvairinta muzika ir dainomis. Dainavo mano sena pažįstama p. Helena Bartush-Swaggart, buvu- si chigagietė, kuri dainavo tada, kai buvo suruoštas priėmimas a. a. Lietuvos prezidentui A. Sme- tonai Chicagoje, Palmer House viešbutyje, ir kurios nuo to laiko niekur nebuvau sutikęs. Ponia Helen Bartush-Swaggart tikrai puikiu balsu dainavo mums ke- lias lietuviškas dainas ir vieną anglišką. Ji labai pakėlė mūsų nuotaiką. Visus sujungė jos Va- nagaičio "Stasys", labai artiškai interpretuotas ir vyresniesiems vakarienis dalyviams, kaip man ar p. Lukšui, gyvai priminęs, kaip greitai bėga gyvenimas...

Piašū dainas palydėjo Jonas Byanskas. Buvo staigmena jį pamatyti vakarienių. Mūsų Jo- ną neseniai buvau sutikęs **Margu- čio** bankete, jį g. yra čika- gietis muzikas, senas **Margučio** programų tartininkas. Pasirodo, jis čia buvo atvykęs aplankyti savo sūnaus ir dar tą pačią naktį vakarienis išskrido atgal į Chicago.

Kitą rytą, jau pirmadienį, B.

Barauskienė išrodo ir jaučiasi gerai, tik turi labai daug darbo šeimą prižiūrėti ir nuomojant kambarius, kuriuos jai reikia tvarkyti.

Pietums suspėjome grįžti į Biltmore viešbutį, bet mano Ge- nerolas buvo kažkur išėjęs, tai su p. Raila dviese papietavome ir ta proga dar smulkiau apta- rėme eilę vis pradėtų ir nebaig- tų klausimų bei įvairių ateities darbų projektų. Trečią valandą mano palydovas turėjo išvykti į darbą, o vėliau aš į prieplauką, tai labai nuosirdžiai atsisveiki- nome ir išsiskyrėme su linkėji- mais.

(Bus daugiau)

ŽINIOS IŠ KANADOS

Kanados liberalai išrinko naują lyderį

Praėjusią savaitę Ottawoje įvyko liberalų partijos suvažiavi- mas, kuriame buv. partijos ly- deriu Louis St. Laurent atstata- tydinus, didele balsų dauguma išrinktas naujas — 1957 m. No- belio premijos laimėtojas Pear- son. Po rinkimų jis ilgesnėje kal- boje pažadėjo vesti griežtesnę opoziciją prieš dabar valdančius konservatorius ir artimiausiu laiku iškelti dabartinei Diefen- bakerio vyriausybei pasitikejimo klausimą.

Nepasisekė nuversti Diefenbakerio vyriausybės

Kaip pažadėta, keliom dienom vėliau liberalų opozicija, kaltin- dama konservatorių vyriausybę dėl dabartinės bedarbės, parei- kalavo Diefenbakerio vyriausy- bę atsakyti valdžios ir ją pa- vesti liberalams. Konservato- riams atsakius tai padaryti, li- beralai pastatė nepasitikejimo klausimą, tačiau jis buvo atmes- tas.

Liberalai mielai panaudotų da- bartinę bedarbę rinkimų propa- gandai, tačiau konservatoriai stumia juos tolyn, į pavasarį, kada sumažės bedarbė. Abi par- tijos bijo susilaukti staigmenų.

Nedarbo didėjimas Kanadoje

Pagal Kanados federalinio mi- nisterio Starr oficialų pareiški- mą, š. m. sausio mėn. 20 d. re- gistruotų bedarbių skaičius Ka- nadoje siekė 796.371 asmenį. Tai yra didžiausias bedarbių skai- čius nuo 1940 m. Lyginant su pr. m. gruodžio mėnesiu, regis- truočių bedarbių skaičius padidė- jo visu trečdaliu. Visa Kanados darbo jėga siekia 5,960,000 as- menų.

Diefenbakerio vyriausybė pa- reiškė, jog ji bedarbių aprūpini- mą patatysianti pirmos svar- bos reikalų eilėje. A.

Pirmoji pasaulioje pilna atominė jėga varoma elektros stotis Shippingport, Pa., netoli Pittsburgho. Pirmoj nutraukoj bendras elektros stoties vaizdas, antroji vidaus įrengimai ir trečioji — at- mine jėga apšviestas Pittsburgho vaizdas.

PASKUTINIS RYŠIS SU TĖVIŠKE

ALEKSANDRA EIVIENĖ

Koks eiklus buvo tas bėris! Aukštas, lankščių kojų, karčiai lyg sušukuoti gulėjo vienoj kaklo pusėj, oda blizgėjo, lyg vašku būtų tepta. O kaip grakščiai jis rietė galvą, karpė ausimis! Ir kokių greičiu jis prašovė pro Kybartus-Eitkūnus, net pasienio sargy- biniai nespėjo mūsų visai sustabdyti. O kai rusų bombonešiai virš galvų pasirodydavo, bėris sprukdavo neraginas kur nors po medžių ar pasukdavo į mažą keliuką, prisig- lausdavo prie trobų, daržinių ir sustingdavo lyg statula. O ne, nesakykit, kad bėris ne- turėjo nuojausos; ne, jis žinojo, kad jau pa- liko gimtąjį kraštą ir vežė savo šeimaininką — Vikį ir jo draugus svetimais keliais.

Mane ir draugę Vikis pasiėmė pakeliui — dar Lietuvoje. Ap sunkinome mes jo bėrį savo ryšuliais. Todėl Vikis dažnai pats žings- nuodavo šalia vežimo, kad tik jo bėriui būtų lengviau. Kai sustodavom pasilsėti ar užkai- ti, Vikis pirmiausia pašerdavo savo bėrį Do- bilą, išsukuodavo jį, paglostydavo, pagirdy- davo, nors pačiam kartais ir nebeužtekdavo

laiko valgiui ir poilsiui.

Taip keliavom jau trečią dieną per Ryt- prūsų žemę. Vikis keikė nelygų kelią, keikė karštas dienas, dulkes, nepralenkiamas ve- žimų virtines ir visa, kas tik pasimaisė pa- keliui. Kartais to keiksmo tekdavo ir mums, jo bendrakeleivėms — toks jau buvo jo kal- bos stilius, — bet tik ne bėriui. Blogas žodis bėriui būtų buvęs piktžodžiavimas...

— Viki, kodėl tu taip myli bėrį? — klausiu tą aukštą, sauso veido agronomą.

— Kodėl? — lyg nustebęs Vikis ir susi- mąstė. Po valandėlės pamažu ėmė pasakoti:

— Juk žinai, mes jau šešeri metal kar- tu. Jis man daugiau kaip draugas. Bėris buvo tik kelių dienų, kai mane paskyrė vedėju į tą žirgyną. Jis patraukė mano dėmesį savo jaukumu, akytumu. Aš jį matydavau kiek- vieną dieną — jis išaugo mano akyse, tapo greitai, eiklu žirgu. Ir kai mano Sartoji pa- seno, jis užėmė jos vietą ir nuo to laiko mes daugiau nebesiskirdavom.

Susimąstė Vikis, nutrūko jo kalba ir

man atrodė, kad jis iš naujo pergyveno savo draugystę su Dobilu, visus nuotykius, nu- tykius...

Po kiek laiko vėl tęsė:

— Nepaslaptis, mėgstu aš tą velnio skystynėlį, negaliu nuo jo susilaikyti ir tiek. Ir dažnai, kai lankydamas rajoną, perdaug jo paimdavau, bėris mane parvesdavo — vi- sada, dieną ar naktį, žiemą ar vasarą, su- rasdavo namus. Buvo ten, gerokai toli, tokia žavi mergina Vilija. Patiko ji man. Ir kartą, kai perilgai žiūrėjau į jos melsvas akis, ber- nai, supykę iš pavydo, atrišo bėrį ir išginė. O kelias ilgas. Artėjo naktis. Niaukėsi, dangus grasino perkūnais. Išėjau tada į vieškelį, su- stojau... Tyla, tik kažkur lyg girdėjosi ber- nų juokas... Sušvilpiau sykį, kitą... Ir iš- girdau kanopų dundėsį. Sušilęs bėris atsirado prie manęs.

Šiandien jau ir Vilija su kitu nuėjo, nors meilė žadėjo, o bėris liko drauge. Kai priar- tėjo rusų tankai, ir rodėsi, kad jau apsups, Dobilas suprato pavojų, nešė mane lyg ait- varas šunkeliais, pamiskėmis — naktimis, o rusai vis supo... Lenktyniom, nemiego- pam, nesustojom ir pagaliau išnėrėm iš apsu- pimo. Turėjau keletą daiktų, išmečiau, tuščia jų, kad tik bėriui būtų lengviau, kad tik jam šieno, dobilų užtektų, o aš kaip nors jau iš-

siversiu...

Po penkių naktų, praleistų pašiūrėse, pakluonėse, vis su bėriu kartu, pagaliau ga- vom nakvyne troboje. Šeimnininko sodyba ny- ko, dū sūnūs žuvę kare, o senukams tėvams iš skausmo ir senatvės jau niekas nerūpėjo. Ir mus priėmė labai nuosirdžiai, savo darbo gėrybėmis vaišino... Troboje užtekė vietos visiems, bet Vikis nėjo vidun. Jis liko nak- voti su bėriu.

Buvo šviesi, žavi rugpiūčio naktis. Mė- nulis švietė visa pilnatim, tik retkarčiais įbrisdamos į debesis. Nemigau ir aš. Per- daug skausmo buvo susitelkę širdy. Stovėjau prie lango ir žiūrėjau į kiemą. Ir pamačiau ten Vikį, prisiglaudusi prie bėrio ir viena ranka glostantį jo kaklą.

Ir man staiga dingtelėjo mintis, kad ši- taip atsisveikina žmogus su tuo, kas jam buvo brangu...

Kitą rytą Vikis buvo nebe tas — rim- tas, susikaupęs, ilgai šukavo bėrį ir nevalgė pusryčių. Šeimnininkas buvo jam pasakęs, kad toliau keliauti arkliais nebeleidžia, nes kelias pilnas kariškų mašinų, sunkvežimių. Lau- kėm pusdienį, kitą, padėtis negerėjo, tik dar labiau maišėsi, grūdosi... Vis dažniau rodė- si rusų lėktuvų eskadrilės... Bandėm keliau- ti šunkeliais — taip pat neleido... Tada nu- sprendėm keliauti traukiniu. Vikis dar ilgai

spyrėsi, bet kitos išeities nebuvo. Bėrį rei- kėjo palikti.

Nemačiau jo atsisveikinimo su bėriu, kurį perleido turtinam prūsų. Tik, kai iš- ėjom pėsti su ryšulėliais rankose, susikaupę ir tyūs, Vikis lyg akmenin sustingo. Supra- tau, kaip sunku nutraukti paskutinį ryšį su tėviške... Bėris gi buvo jam tos tėviškos tąsa, paskutinė jos prošvaistė...

Po kelių puskiometrijų Vikis staiga su- stojo ir nieko mums nesakęs, nužingsniavo atgal. Supratom kur... Laukėm jo, nervino- mės, pykom. Po poros valandų grįžo... Gri- žo tokiu sunkiu žingsniu, lyg palaužtas, lyg susenęs, rankoje nešdamas Dobilo pavadį ir prūso rašytą sutikimą, kad, jei kada mūsų žingsniai vėl atsituks tėvų žemėn, prūsas Dobilą už tą pačią kainą grąžins pirmajam jo savininkui.

Metai slinko, Vikis seno, lagaminai su- sidėvėjo, iš tėviškos išsinešti drabužiai su- dilo, kelis sykus keitėsi gyvenamos pastogės ir šalys, tik nesikeitė Vikio meilė bėriui. Do- bilo pavadis dar ir dabar tebekabo Vikio kam- barį, tik ne tėviškos žemėj, o kažkurioj Ka- nados farmoj. Laiškai, rašyti prūsų po karo, grįžo, nesuradę adresato.

Ir nežinia, kieno jungą dabar velka iš- didi bėrio nugara.

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba
paskutiniojo karo metu

ARTIMUOSE IR TOLIMUOSE RYTUOSE

Atpasakoja L. S.

Arabų vadas gražina nepanaudotus pinigus

Ne visus arabų emigrantus turkai taip vertino. Musa Hussein, pavyzdžiui, išstremtas kaip nepageidaujamas svetimšalis. Jam neliko nieko kito, kaip vykti Vokietijon. Tačiau prieš tai, draugų remiamas, bandė padaryti Sirijoje politinį sukilimą, kurį finansavo vokiečiai. Gavėjų tarpe buvo kilmingiausios šeimos — jų nariai ir šiandien yra Sirijos ministeriai ar vadovaujančios asmenybės. Tačiau tuomet sukilimui jie ruošėsi neatsargiai: dauguma buvo suimti ir visą planą teko atšaukti.

Verta paminėti arabų draugiškumą vokiečiams. Didelė dalis sukilimui rengtų pinigų dar buvo Istanbule — arabų rankose. Sukilimui neįvykus, norėjau bent tuos atgauti, nors visi man pranašavo, kad tai bus tuščios pastangos. Taigi, turėjo paaiškėti ar mūsų patikėtiniams tikrai pasitikejimo verti. Ir neapsivyliau. Vieną vakarą atėjo arabų grupės vadovas. Iš visų savo kišenių iškraustė ant stalo dešimt paketėlių su auksu monetomis. Prisi-pažino, jog jam nebuvo tas lengva, o ir kiti draugai jį atkalbi-nėję, bet garbė bei duotas žodis esą svarbiau, nei lengvas uždavimas.

Ne visi auksiniai pinigai vienodi...

Auksą Istanbule buvo galima laisvai pirkti, bet čia jis vertintas ne vien auksu kiekiu monetoje. Pavyzdžiui, senieji Napoleon d'or su Napoleono III-ojo portretu nebuvo branginami. Brangiausiai mėtė už anglų auksu monetą, bendrai "King's" vadinamomis. Arabai jas perkrikštijo į "Horses": juos karaliaus portretas neįdomavo, bet antroje pusėje esantis šventasis Jurgis ant arklio.

Tačiau ir su angliškuoju auksu reikėjo būti atsargiam. Islamas draudžia piešti-pavaizduoti žmogaus vaizdą. Kai reikalas sukasi apie auksą, tai arabai tai per daug nepaiso, bet visus jų "padorumo" taisykles peržengia, jei ant pinigų atmuštas šydu neuždengtas moters portretas. Todėl atitinkamas monetos su karaliene Viktorija giliai religingos arabų gentys visai neprim-davo. Tas pastarasis auksas niekad nepasiekdavo normalios kainos.

Paslauga, kuriai reikia išleisti 50,000 markių

Tekdavo kombinuoti ir kaip už informacijas atsiųgtinti, nes karinei slaptajai žinių tarnybai skiriamos lėšos niekad nebuvo labai gausios.

Kartą Egipto karališkosios šeimos giminaitis pranešė, kad jis žmonos turto tvarkymo reikalais ruošiasi vykti į Kairo. Ta proga jis mielai parūpintų įvairių žinių. Su juo plačiai aptarta visų Artimųjų Rytų padėtis, bet būtų buvę labai netaktiška čia pat tartis dėl atlyginimo. Tą turėjo sutvarkyti specialus tarnautojas ir jis grįžo su sekančiu atsakymu: svarbu yra sutikti patį karalių, su juo reikės lošti taraką ir, žinoma, pralošti. Be to, teks lankytis Mehmed Ali Klube, o šis yra labai brangus. Vėl papildomos išlaidos. Bendrai paėmus reikėtų išleisti 10,000 amerikoniškų dolerių ir 5,000 turkiškų svarų. Tuometiniu kursu skaičiuojant apie 50,000 markių.

Mano nuomone, karinės žinios gal būtų vertos 5,000 turkų svarų, bet dar prie to 10,000 dolerių, tai karinių atžvilgiu jau per brangu. Todėl sėdęs į traukinį nuvažiavau Ankaron pasiteirauti ar von Papen neturėtų intereso už politines informacijas sumokėti tuos 10,000 dolerių. Papen atsakė: "Su jumis tokius bendrus bižnius darau mielai". Tuo visa problema ir išsprendė.

Pasirodė, jog tie pinigai nebuvo veltui išmesti. Gautuosius davinius surašėmė į penkis pranešimus ir juos pateikėm geriausiam Egipto žinovui — grafiui Almasy, kontrolės tikslu. Perskaitęs jis tepasakė: "Norėčiau, kad būčiau aš tuo pranešėju".

Faruko likimas buvo nuspręstas jau 1943 metais

Viename iš jų pasakoja Egipte gyvenantis turkas: "Aš jau kartą mačiau verkiančią tautą. Tai turkų tauta apraudėjo savo mirusį vadą. Dabar aš antrą kartą stebėjau visos tautos liūdesį, drauge baimę ir nuogastį visų egiptiečių, pamačius ir supratęs jų karaliaus būdo pasikeitimą.

Faruk I-sis dar prieš vienerius metus buvo populiarus valdovas. Visų gerbiamas ir mylimas jis laikytas gabiu ir garbingu kovotoju už Egipto tautines idėjas. Bet nuo to laiko visai pasikeitė tiek jo asmeniška laikysena, tiek jo gyvenimo būdas. Atrodo, jis sulaužė visas savo tautos ir islamo tradicijas. Laikė didžiojo Ramasano (islamo maldos ir susilaikymo mėnuo) jis kasdien lankėsi baruose ir vis kaip privatus asmuo, kad tuo niekas netrukdytų jam linksminis. Visuose klubuose viešai rodosi su metresėmis, dažnai per daug geria.

Karalienė, šiuo metu nėščia, ir jos motina, išnaudodamos susidariusią padėtį, taipogi linksmybių neatsisako. Apie karališkąjį hiu-uzą — vien Kaire stovi šėsi specialūs rūmai — ir vis naujas skandalų istorijas kalba visa tauta. Karaliaus autoritetas, greičiausia, jau yra nebepataisomai žlugęs.

Karališkosios šeimos nariai ir artimieji beveik be išimties yra su valdovu susipykę. Jis jokių politinių patarimų nepriima, o asmeniškų nepaiso. Tesikalbama labai šalta ir oficialiai vien apie reikšmės neturinčias smulkmenas. Spėjama, kad jam, viską statančiam ant angliškos kortos, ašies sugniužimas bus apsukęs galvą. Anglai esą jam davę daug įvairių pažadų. Kai kas tą būdo pasikeitimą aiškina karaliaus jaunyste. Didžiausią naudą iš to turi Nahas Pascha — demokratas ir respublikonas, kuris stengiasi auksčiau atpasakotą padėtį dar pabloginti. Vis labiau mažėjant karaliaus, o tuo pačiu ir visos karališkos šeimos autoritetui, veik tikra, kad vieną dieną Wafd partija sukils prieš monarchistinę valstybės formą ir Egiptą paskelbs respublika. Tam negalės pasipriešinti nei sosto įpėdinis Mehmed Ali, nors jis vis dar turi nemažai populiarumo".

Sis pranešimas rašytas 1943 metų rudenį. Faruko likimas išsipildė 1952 metais.

Blogos žinios ir Berlynui

Ten pat randame ir sekančią įdomią nuomonę:

"Egipto vadovaujantieji politiniai sluoksniai yra tikri visuotini ašies sugniužimu. Jie tiki, kad tikrasis karo laimėtojas

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONES

KRONIKA

PODRAUG

SU

APMASTYMAIS APIE TAI, KAIP ATOMINIAME AM-
ŽIUJE KELIAI Į PRAGARĄ TEBEGRINDŽIAMSI SENO-
VİSKA GERŲ NORŲ SKALDA.

Dėl žmonių savų-lietuvininkų apšvietos ir geresnės
mūsų laikų sampratos šurašė

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

tremtinys,

kapitalistu nė buvęs,

nė tapęs.

ANT PAMINKLO SPALIO REVOLIUCIJOS KETURIASDEŠIMTMEČIO

bei

Ant Perspėjimo,

kad tikėjimas į netikėjamą taipgi yra opiumas liaudžiai,
išleistas kapitalistiniame

LONDONE — 1957 m.,

ir vien dėlto, kad Viiniuje nebėra Zavadzko spaustuvės.

Knyga tuoj bus gaunama Dirvoje.

Dirva yra vienintelis tos knygos platintojas JAV ir
Kanadoje.

bus Rusija ir kad jos įtakon pateks ne vien Vokietija, bet taip pat Prancūzija, Ispanija, Italija ir Balkanai. Jie laiko labai neįtikėtinu dalyku, kad anglo-amerikiečiams pavyktų rusus sulaikyti nuo Balkanų ir Vidurinės Europos užėmimo".

1943 metais Berlynui nepatikdavo, jei būdavo pranešinėjami tokie įsitikinimai. Karinei slaptajai žvalgybai buvo griežtai uždrausta rinkti politines žinias bei daryti pranešimus politinėmis temomis. Tačiau mano skyriaus veikla Istanbule neturėjo kitos išeities, nes abiejų rūšių informacijas gaudavome kartu. Be to, man paties pasiuntinio v. Papen pavestas rūpinimasis Raschid Aliu buvo jau politinis uždavinys.

Nepasisekęs sumanymas organizuoti Balkanų uniją

Politinės informacijos privačių laišku forma pasiųsdavau mūsų pasiuntinybei Ankaron, nuorašus — karinės slaptosios žvalgybos centrinei. Tuo būdu admiralas Canaris galėjo susidaryti politinį vaizdą, koks jis atrodė Istanbule.

Politinės slaptosios žinios ateidavo ir iš Balkanų. Jau anksti pastebėjome, kad alijantai vis mažiau beremia Michailovičių, o daugiau domisi Titu. Aktualūs ir įdomūs buvo laikas nuo laiko iškylantieji planai sukurti Balkanų uniją turkų vadovybėje. Tačiau turkų armija negalėjo nugalėti joje dar iš Balkanų karų besantį nepasitikėjimą bulgarais. Šiandien keista atrodytų tą nepasitikėjimą buvus stipresniu, negu baimė, kad rusai užvaldytų Balkanus, kas karo pabaigoje ir įvyko.

(Bus daugiau)

Sprausminiai lėktuvai,
vairuojamos raketos ir satelitai

Dabartinė buklė

J. RAMUNIS, Capt. USAF (MC), Flight Surgeon

Amerikės lėktuvai, artimi
"missiles" savo greičiu

Šiuo metu tiek Air Force, tiek Navy turi visą eilę lėktuvų, greitesnių už garšą ir galinčių pralenkti daugelį "missiles".

Air Force turimi tokie lėktuvai yra: F-100 "Super-Sabre"; F-101 "Voodoo"; F-102.

Navy: F4D "Skyray"; F8U "Crusader". Turbūt, ir sekan tieji Navy lėktuvai yra arba pasiekę, ar labai nedaug atsilikę nuo MACH 1: F7U "Cutlass"; ir F9F "Cougar".

Taip pat jau išbandytų lėktuvų, greitesnių kaip MACH 2. Čia pirmoje eilėje yra Air Force F-104A "Starfighter", galintis netgi kilti į viršų greičiu didesniu, kaip MACH 2! Šis lėktuvas jau pilnai išbandytas ir greitu laiku normalūs gynybos daliniai bus juo apginkluoti.

Taip pat jau produkcijos stadijoje yra sekan tieji Air Force lėktuvai, viršijantieji MACH 2: F-105 "Thunderchief"; F-106 "Delta-Dart". Šį greitį taip pat viršijo ir F-107, bet dėl lėšų trūkumo atsisakyta nuo jo gamybos. Atsisakyta ir nuo F-103 ga-

mybos, kuris buvo kombinacija tarp "turbo-jet" ir "ram-jet", ir buvo manoma, galėsianti išvystyti greitį tarp MACH 2 ir MACH 3; tai įvyko taip pat dėl lėšų trūkumo.

Air Force bombonešiai savo greičiu mažai atsilieka nuo naikintuvų. Gana plačiai žinomas B-47 "Stratojet" išvysto greitį per 600 mylių į val. Nors jis dar labai plačiai naudojamas, bet nauji šio tipo lėktuvai jau nebegaminami — jų vietoje bus gaminami dar tobulesni, dar greitesni.

Strategic Air Command pagrindiniu ginklu šiuo metu yra B-52 "Stratofortress", skrendas apie 650-700 myl. į val. greičiu. Jų grupė neseniai apskrido be nusileidimo aplink pasaulį, pasi-pildę kurą ore, per 45 val. 19 min., pakildami ir nusileisdami Californijoje. Tai buvo dar laikai, kai kuro papildymui teko naudoti senų, propelerinius oro "tankus". Naudojant naujus, sprausminius KC-135 lėktuvus apskridti aplink pasaulį būtų galima dar greičiau! Tie patys B-52 turi visą eilę kitų savybių, ku-

the MAY CO'S 2 BASEMENT stores

Mes duodam ir keičiam Eagle Stamps

Išvaizda...

Jaukumas...

Šiltumas...

kailio!

Tokie, kaip kailių paltais
ORLON ir DYNEL

Vienos spalvos stiliaus
reg. 49.98

Dryžuoti "Minku" stiliaus
reg. 69.98

\$39

\$49

Tas dramatiškas kailių imitacijos grožis yra magiškai naujas Orlonas-Dynelis... toki lengvi ir šilti. Toki elegantiški, kad jūs norėsite dėvėti juos kasdieną ir iškilmingomis progomis. Populiarius clutch-style su aukštyn patrauktomis rankovėmis arba turnback cuff stiliaus. Vientisa spalva: platinum, charcoal, black arba beaver brown. Dryžuoti tik platinum spalvos. Dydziai nuo 6 iki 18.

The May Co.'s Basement Women's Coat Department,
Downtown and On the Heights

rių dėka jie tebėra nepamainomi.

Tačiau Air Force jau baigia išbandyti bombonešį, kuris skrenda greičiu, didesniu net už MACH 2; tai B-58 "Hustler". Jis greitu laiku bus jau produkcijoje.

Kaip matyti, žmogaus valdomi

lėktuvai tikrai mažai teatsilieka nuo "missiles"!!!

Navy taip pat jau turi MACH 2 klasės lėktuvą produkcijos stadijoje. Tai F11-F1 "Tiger".

Dar konstrukcijos stadijoje yra Air Force žmogaus valdomi lėktuvai, kurie, tikimasi, išvystys apie MACH 3 greitį. Tai F-

108 ir naujo tipo, taip vadinamas "cheminis" lėktuvas, WS-110. Projektuojamas ir atomo energija varomas lėktuvas, nors esamomis sąlygomis jo greitis ir nebus toks didelis, kaip kitokiomis priemonėmis varomų lėktuvų.

Bandomieji raketiniai lėktuvai jau senai pralenkė kautynių lėktuvus. BELL X2 raketinis lėktuvas dar 1956 metais pasiekė jau minėtą 2,178 myl. į val. greitį, taigi — MACH 3 greitį. Jis taip pat pasiekė ir 126,000 pėdų aukštį, — didžiausią aukštį, kuri žmogus bet kada buvo pasiekęs. Praeitų vasarą Air Force majoras — gydytojas (Flight Surgeon) David G. Simons balionu pasiekė 102,000 pėdų aukštį ir išbuvo apie 24 valandas aukštyje netoli 100,000 pėdų. Rudenį Air Force baliono ir 4 stadijų raketos kombinacija pasiekė apie 4,000 mylių aukštį (taip vadinamas "Project Far-side").

Tai vis užsimojimai nugalėti paskutiniąją sieną — tarpplanetinę erdvę. Tai vis projektai, kurie kainuoja tūkstančių tūkstančius, ir kuriems kongresas iki šiol nebuvo per daug dosnus.

Tačiau ir tai dar ne viskas. Dar didesni užsimojimai yra projektavimo stadijoje ir ruošiami įgyvendinti. Gal vienas iš labiau vaizduotės pagaunantių projektų bus Northamerican bendrovei pavestas išvystyti naujo raketinio bandomojo (ne kautynių) lėktuvo projektas. Tai yra konstravimas žmogaus valdomo lėktuvo X-15, kuris turėtų išvystyti MACH 5 greitį! Tai būtų apie 3,500 mylių į valandą ar virš 5,800 kilometrų į valandą greitis. Tai yra beveik viena mylia per sekundę.

Kur yra greičio ribos, šiandieną žmogus nežino. Ir ne vien tik žmogaus pagamintų bedvasių raketų greitis kaip ir nežino ribų, bet ir pats žmogus pajėgė pasiekti tokį greitį ir tokius aukščius, apie kuriuos net ir mūsų karta dar nei nesvajojė savo jaunystėje.

Kokios viso to pasekmės bus žmonijos gyvenimui — mes šiandieną nežinome ir net ir spėlioti būtų per daug rizikinga.

Galima tik tiek pasakyti, kad žengiamo į naują erą ir patys nežinome, kur ji mus nuves. (Pabaiga)

**BEFORE
YOU BORROW
TO BUY A HOME**
GET OUR
LOW RATES AND
HELPFUL TERMS

NAUJIENA!!!

PINIGAI siunčiami į Sov. S-ga, Lietuvą, Latviją, Estiją. Pilnai garantuota ir oficialiai 100 rublių \$10.00. Pristatoma per 2 savaites. Persiuntimas atseina \$5.00. Perlaidos didžiausia suma \$50.00. Tačiau galite siųsti perlaidų kiek norite.

GRAMERCY

744 BROAD STREET,

Room 925

NEWARK, N. J.

Licensed and Bonded by N. J. State Banking Commission

KAS

UŽSISAKĖ

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

SENSACIJON IPINTAS LIETUVIS

Dienraštis Plain Dealer sausio 25 rytinėje laidoje paleido sensaciją apie įvykiančias di-deles permainas Clevelando po-licioje, kurios paliešų, sakė, apie 100 policijos tarnautojų, pradedant pačiu viršininku Frank Story, tą vietą užimančių nuo 1951 metų. Tą pat dieną miesto burmistras Celebrezze, nuo kurio priklauso policijos viršininko skyrimas, sensaciją už-ginčio ir popietinė spauda tai pažymėjo.

Apie tą sensaciją nebūtų rei- kalo minėti, jeigu joje nebūtų įpintas ir lietuvis policijos ins- pektorius, Albertas C. Wallace (Varakojis), paminėtas, kaip vienas iš keturių kandidatų į viršininkus 2,000 Clevelando po- licijos sąstatui.

Policijos eilėse jaunesnieji laukia senojo viršininko numir- tant (jis paprastai skiriamas iki gyvos galvos) panašiai, kaip kar- dinolai laukia popiežiaus mir- ties. Jei policijos viršininkas miršta arba atstatydamas už nusikaltimus, policijos įstaigos koridoriuose, kaip Plain Dealer paskelbė, kuždamasi ir spėjoja- ma kas galėtų būti kandidatų tai vietai.

Keturių kandidatų tarpe buvo minimas ir inspektorius Alber- tas Wallace. Šiuo metu jo ko- mandoje yra visos rytinės mies- to dalies uniformuota policija.

Ištarnavęs jau per 25 metus, pavaldinių gerbiamas, nors ma- žiausia išreklamuotas policijos policijos departamente. Žemes- nieji policininkai (leitenantai, kapitonai ir žemesnieji) paged- dauja, kad viršininkas būtų ski- riamas iš jų pačių eilių, ir iki šiol buvo laikomasi tradicijos viršininku skirti rimtumu atsi- žymėjusį inspektorį.

Dabartiniam viršininkui Story dar pasileikant, kaip burm. Celebrezze užtikrino, inspektor-iaus Wallace kandidatūros ga- limybės ateityje gali tik paged- rėti.

Varakojai Clevelande gyvena riai, — atsako šeimininkas.

daugiau 40 metų. Jo tėvas Kos- tansas Varakojis, turėjo biznį, buvo draugių darbuotojas ir nuolatinis Dirvos rėmėjas. Al- bertas mokslo metais mokėsi ir smuiko, ir dažnai su savo pusse- re, Adele Zubinaite, pianiste, va- karuose pajvairindavo progra- mas.

Policijos viršininkas Story yra iš eilės senųjų inspektorių, su kuriuo kartu tarnavo ir lietuvis Jonas Sawaga (Savickas), pra- garsėjęs mieste kapitonas ir paskiau inspektorius. Jis išėjo pensijon dar prieš Story pasky- rimą viršininku. Albertas Wal- lace policijon įstojo inspektor-iaus Sawage laikais. K.

KAD LINKSMIAU BŪTŲ...

Pumpūtis, kuriam pasisekė greitai praturtėti, pasakoją draugui, kokį gražų namą jis nu- sipirkęs.

— Ir žinai, — sako jis, — kieme yra net trys maudyklės. — Net trys! O kam jos? — klausia draugas. — Nagi vienoj laikau šiltą vandenį, antrojo šaltą, o trečia visai be vandens. — Ir kam toji be vandens? — Nagi tiems, kurie plaukti nemoka.

— Pas mus, Kalifornijoje, bū- na tokie dideli vėjai, — sako Kalifornijos lietuvis, — kad sto- riausius ažuolus paguldo ant žemės ir vėl pakelia.

— Tai niekis, — atsako Chi- cagos lietuvis, — Kartą Chica- gos priemiesty mačiau vištą, ku- ri, atsukus uodegą prieš vėją, dėjo kiaušinį. Ir žinotum, ji tu- rėjo tą kiaušinį išdėti per šešis kartus.

Nakčiai artėjant, du keleiviai sustoja mažam miestely ir pra- deda ieškoti nakvynės. Viešbu- telyje jiems parodomas kambarys. — Vai, koks prastas kambarys! — sako jie. — Kiek turė- sim mokėti už tą kiaušmigi?

— Vienam būtų 3 doleriai, bet dviems kiaušlėms kaštuos 5 dolo- riai, — atsako šeimininkas.

Vokiečių gimnastų gastrolė

Vasario 9 d. gastrolėms į Cle- velandą atvyksta Vok. Vokietij- jos gimnastų vyrų ir moterų rinktinės, kurios 2:30 val. p. p. Cleveland Arena rūmuose, 3700 Euclid Ave., pademonstruos sa- vo sugebėjimus.

Rinktinės sudaro pačios ge- riausios, pasaulinio masto, Vok. Vokietijos sporto pajėgos, nuo- sausio 15 d. gastroliuojančios di- džiuosiuose JAV miestuose, ypač universitetuose ir aukštesiose mokyklose, jų tarpe JAV kari- nėje akademijoje, Westpointe, N. Y.

Rengėjai nuosirdžiai kviečia visus pamatyti tikrai aukšto ly- gio komandų pasirodymus. Pra- džia 2:30 val. p. p. Biletų kainos: \$0.90, \$1.50, \$2.00 ir \$-0.00.

Pasirodymo išvakarėse, vasa- rio 8 d. 7 v. vak. rengiama sve- čiams pagerbti vakarienė. Pa- kvietimai po \$225 gaunami pas East Side Turners, 1616 E. 55 Street.

Gydytojas: Nesirūpink dėl sa- vo žmonos sveikatos. Kai ji grįš iš ligoninės, turėsi visai kitą mo- terį.

Vyras: Tai labai gerai, dak- tare, bet kaip padaryti, kad ji apie tai nesužinotų?

— Mano tėvas labai patenkin- tas, kad tu esi poetas.

— Kodėl, ar jis taip mėgsta poeziją?

— Ne, bet pirmasis mano draugas, kurį jis bandė už api- kaklės išmesti, buvo boksinin- kas.

Kandidatas į valdinę vietą aiš- kina apylinkės ūkininkams, ko- dėl jie turėtų už jį balsuoti.

— Aš pats ūkininkas! Aš ga- liu arti, galiu akėti, šienauti, grėbti, karves melžti... Tik pa- klauskit tokį ūkio darbą, kurio aš negalėčiau padaryti!

Salėje tylo. Paskui iš kampo pasigirsta klausimas: — O kiaušinį ar galėtum pa- dėti?

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra- sandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivavimo, ko visada reikalauja apdraudo- kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS, 609 Society for Savings Bldg. Tel.: MAin 1-1773 Rezidencija: PENINSULA 25

MARGUTIS

vra patį seniausius Ameriko- lietuvių žurnalas. Jis išeina kiek- vieną mėnesį — yra gausiai ili- ustruotas, turtingas, įvairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUTIO metinė prenume- rata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

JUOZO KAMAČIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE,

12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos parduotuvė, didė- lis batų pasirinkimas ir žemes- nės kainos negu kitur.

Siuntimui į Europą duodami nuolaidai.

Batų taisymas pačiamos ir pristatomos į namus be mokes- čio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki 7 v. v. Telefonas: GL 1-5875, buto — GA 1-7658.

D a b a r
p a t s l a i k a s
u ž s i s a k y t i
D I R V A !

Clevelande APYLINKĖSE

Iš LB apylinkės veiklos

Bendruomenė per 1957 metus nuveikusi visą eilę darbų, iš ku- rių pažymėtini Lietuvių dienos surengimas, Dramos konkursas, Jaunimo vakaras ir visa eilė kitų kultūrinių reikalų. Valdybai pir- mininkavo J. Virbalis, P. Bal- čius ir K. Karpis. Turėta ir įvairių stunkumų.

Turimas Bendruomenės paja- mas susirinkimas paskirstė: Li- tuanistinei mokyklai — \$500.00, Namų Fondui — \$300.00, Radi- jo Klubui — \$200.00, studentų leidžiamam žurnalui Lituanus — \$75.00, Vasario 16 gimnazijai — \$50.00, Bendruomenės Kultūros Fondui — \$50.00, Lietuvių salės akcijoms pirkti — \$40.00, Bal- fui — \$25.00, Lietuvių Enciklo- pedijos prenumeratai — \$23.25. Viso paskirstyta \$1263.25.

Iš 1956 metų kadencijos val- dybos buvo perimta \$1746.40, per 1957 metus susilaukta pa- jamų \$1684.66 ir per 1957 metus išleista \$1445.82. Susirinkimui paskirstius minėtas sumas, nau- jai valdybai liko apie \$721.99. Be to Bendruomenė turi atskirą Namų Fondą, kuriame buvo \$1592.38 (su naujai susirinkimo paskirtais 300 dol.), iš kurio su- sirinkimas davė \$1000.00 pa- skolą Čiurlonio Ansamblio na- mams. V. K.

Elena Nainienė Clevelando skautininkų seniūnė

Sausio 25 d. pas seniūnę sktn. Dunduraitę buvo Clevelando skautininkų ramovės sueiga. Aptarti Kaziuko mūgės ir kt. reikalai, o taip pat prarasti nau- jos seniūnės rinkimai. Naujai kadencijai seniūnė išrinkta sktn. Elena Nainienė, 18114 Landseer Rd., Cleveland 19, Ohio; telef. IV 1-8472.

ALTo informacinis susirinkimas šaukiamas vasario 2 d. (šį sek- madienį) 11 val. 20 min. lietuvių salėje. Visos organizacijos pra- šomos atsiųsti savo atstovus. Tarp kitų svarbių klausimų bus aptartas tautodailės parodos su- rengimas.

136 SLA kuopa

1958 m. vasario 2 d. 11:30 v. (po pamaldų) Dirvos patalpose šaukia narių susirinkimą.

Visus narius prašo dalyvauti.

Skautės ruošiasi Kaziuko mūgei

Kovo 2 d. lietuvių salėje Cle- velando skautės rengia Kaziuko mūgę. Skautininkės savo patari- mais bei paskatinimais jau gra- žiai išjudino skautes. Dabar tiek mažosios tiek ir paaugusnės skautės stropiai dirba ir ruošia įvairius rankdarbius mūgei.

PARWOOD HOME IMPROVEMENT

Apmuša namus REYNOLDS įvairių spalvų amžino aliumini- jaus plokštelėmis.

Plokštelės lengvai plaunasi, nesilupa ir nesproginėja. Atlie- kami kiti remontai, pakeitimai, priestatų ir CEMENTO darbai. Pigiai statomi standartiniai garažai.

Įkainavimas nemokamas. Skambinkite: GL 1-0562, GL 1-0167 arba WH 3-1027. (16)

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juoza Mikonį,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

Naujas radijo programos laikas

Tėviškės Garsų radijo progra- ma nuo vasario 3 dienos bus transliuojama pirmadieniais nuo 7 val. 30 min. iki 8 val. vak. Radijo klubo valdyba apsva- rčiusi padėti priėmė WDOK radi- jo stoties naująsias sąlygas ir tikisi, kad pirmadieniais radijo progra- ma bus gausiai klausoma.

Baigiamas radijo piniginis vajas

Šį sekmadienį Radijo klubas užbaigs savo piniginį vajų rink- liava po namus. Keliasdešimt ateitininkų, skautų ir lituanisti- nės mokyklos moksleivių talkins Radijo klubo valdybai, rinkdami aukas.

Rinkliava bus vykdoma sek- madienį, vasario 2 dieną nuo 1-6 val. vak.

Vajų vykdė valdybos vicepir- mininkas inž. P. Žiūrys, M. Dun- duraitė ir M. Gailiūšienė.

Geras namas

Euclide, 2 šeimų, plytinis. Ar- ti susisiekimo, mokyklos ir kt. Didelis ir patogios virtuvės. Turit pamatyt.

Šaukit Stanley Yacas
REALM REALTY
IV 1-9911

Išnuomojamas 3 kamb. butas

Senesnio amžiaus žmonėms, antrame aukšte. Dideli kamba- riai ir porčius. Gazo šildymas savininko. Kaina 45 dol.

Teirautis: 1053 E. 76 St. Tel. HE 1-0286. (9)

Turime gerų ir gražių namų,

vienos ir dviejų šeimų, Naujo- sios Parapijos rajone.

Norintieji savo namus gerai parduoti taip pat šaukit mane.

Stanley Yacas, jr.
lietuvis

REALM REALTY
IV 1-9911

FRANESAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas pa- dengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus die- nų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASINŲ TAISYMAS

Masinių viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stab- džių patikrinimas ir taisy- mas, greičio dėžės ir kt. ma- šinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžiniai aku- mulatoriai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352. Nakties telef.: LI 1-4611.

D E M E S I O ! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiunčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

Į Lietuvą ir visus Rusijos kraš- tus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti. Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai tel- pa dėžėje, kurios dydis yra: 15"x15"x12".

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rū- bais siųsti neleidžiama.

Istaiga yra naujai perorgani- zuota ir klijentų patogumui nau- jose patalpose.

Mūsų pareiga kreipti didžiau- sią dėmesį į siuntėjui prieinamą apkaivimą, gerą patarnavimą ir greitą paketų pristatymą.

Naujose patalpose siuntiniai jau priimami.

Visi įstaigos tarnautojai yra lietuviai, dirba gaudami algas, be jokių priedų už pasiunčiamus siuntinius.

Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0807.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

Mes kepiame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Ofelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra 1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvis tr jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savo savyse namuose. Klubas turi įvairius garsiausias. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radijo vokalėdės. Visą laiką veikia televizijos apa- ratas. Penktadieniais veikia lietuvių valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCJA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip- kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvai- riuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgčio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue ENdricott 1-1763

936 East 185 Street KE 1-7770

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos ŠILDYMĄ
MONCRIEF
Itaisymo
VISŲ METŲ

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 do- lerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame konti- nente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDA

Išėina kovo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.
Rašykite dar šiandien: PELEDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Ar Paleckis užmiršo ką rašė?

II
Pradėję "brolautis" su vokiečiais rusų kareiviai fronte kalbėjo tikrai apie taiką. Buvo aišku, kad teks pradėti taikos derybas ir ten iškilis okupuotųjų kraštų klausimas. Žodis tenka jau ir diplomatai. O čia negana paties užgrobito fakto. Reikalingas ir kai kuris pagrobtyjų kraštų priėjimo pateisinimas.

Tos mintys ir vertė vokiečių okupacijos valdžią susirūpinti sudaryti atstovaujamus organus. Labai lengvai sekėsi vokiečiams sudaryti Kuržemio krašto tarybą (Landesrat) iš vokiečių baronų ir vieno kito baronams ištikimo valsčiaus viršaičio kaip "latvių tautos atstovų". Kitaip būtų Lietuvoje.

Vokiečiai kreipėsi į vyskupą Karevičių, paskui į dr. J. Basanavičių ir A. Smetoną siūlydami nurodyti kandidatus į tarybą. Bet tie asmenys nesutiko su tokiu paprastu tarybos sudarymo būdu. Jie negalėjo pritarti, kad susidarytų tokia taryba, kuri virstų paprastu įrankiu vokiečių planams vykdyti. Dėl to negana buvo gauti pasitikėjimas iš vokiečių, kuris galėtų pakirsti pasitikėjimą pačiame krašte. Lietuviai prašė leisti padaryti rinkimus ir duoti progos susisiekti su Rusijos ir Šveicarijos lietuviais.

Po ilgų derybų okupacijos valdžia leido sukurti organizacinį komitetą, kuris rinkimus ir susižinojimą su kaimynais lietuviais iki atstovaujamojo organo sudarymo negalėjo būti nė kalbos.

Organizacinio komiteto posėdžiai įvyko Vilniuje 1917 m. rugpjūčio 1-4 d. Dalyvavo 21 asmuo — 17 iš provincijos ir 4 vilniečiai. Komitetas priėmė keletą nutarimų politikos klausimu ir nutarė, kad reikalinga sudaryti Tautos Tarybą, kuriai išrinkti šauktina konferencija. Į ją kvieštini "dori, sąmoningi, tvirti nusistatymo ir inteligentiški lietuviai visų luomų ir politinių nusistatymu, ne jaunesni kaip 25 metų amžiaus".

Tuo nutarimu remiantis sušauktoji Lietuvos Konferencija Vilniuje įvyko 1917 m. rugsėjo 18-22 d. Iš 264 kvietimų dalyvavo 214 atstovų. Konferencijoje aptarti Lietuvos likimo klausimai ir rezoliucijoj Lietuvos politikos klausimai aiškiai pareikšta, kad Lietuva turi būti nepriklausoma, demokratiniais pagrindais sutvarkyta valstybė etnografinės ribose, paliekant valstybės pagrindus ir santykius su kaimynais nustatymą demokratišku būdu sušauktam Vilniuje, Lietuvos Seimui. Ir santykiuose su Vokietija konferencija parodė ne vergišką nusilenkimą vokiečių norams, kaip tai darė Kuržemio, o vėliau ir Baltijos (Lyvžemio-Estlandijos) konferencijos ir landesratai, bet žadėjo ieiti į artimesnius santykius tik ta sąlyga, jei Vokietija pripažins Lietuvos nepriklausomybę dar prieš taikos derybas ir jose gins Lietuvos reikalus.

Svarbiausias konferencijos uždavinys buvo išrinkti Lietuvos Tarybą iš 20 asmenų su kooptacijos teise ir rezervavimu nuo penkių iki šešių vietų tautinėms mažumoms. Į tarybą išrinkti: dr. Jonas Pasanavičius iš Vilniaus, gimnazijos mokytojas Kazys Bizauskas iš Panevėžio, gimnazijos direktorius Mykolas Biržiška iš Vilniaus, gimnazijos direktorius

Pranas Dovydaitis, Saliamonas Banaitis iš Kauno, inž. Steponas Kairys iš Vilniaus, Petras Klimas iš Vilniaus, agronomas Donatas Malinauskas iš Vilniaus, dekanas Vladas Mironas iš Daugų, dvarininkas Stasys Narutavičius iš Brevikių, kunigas Alfonsas Petrulis iš Pivašiūnų, redaktorius dr. Jurgis Šaulys, kun. prof. Kazys Šaulys, Jokūbas Šernas iš Anykščių, Antanas Smetona iš Vilniaus, dvarininkas Jonas Smilgevičius iš Užvenčio, kun. Justinas Staugaitis iš Panemunės, agronomas Aleksandras Stulginskis iš Vilniaus, bankininkas Jonas Vailokaitis iš Piliškių, advokatas Jonas Vileišis iš Vilniaus.

Kaip matome, tarybą sudarė žmonės plačiai žinomi lietuvių politiniame ir visuomeniniame gyvenime. Nenuostabu, kad tarybos bendradarbiavimas su vokiečių okupacine valdžia nebuvo lengvas. Taryba savo veikimui turėjo mažą laisvę. Okupantai su nepasitikėjimu žiūrėjo į ją ir posėdžiuose dalyvaudavo okupacijos valdžios atstovai, kurių žodis daugiausia reikėd, negu visi tarybos nutarimai.

Vokiečių aktyse taryba buvo tikrai patariamasis organas prie vokiečių okupacinės valdžios, o taryba stengėsi veikti kaip tikra krašto atstovybė ir kiek galėdama, nors raštu, grynė jo reikalus. Tačiau dėl okupacinės valdžios užsispyrimo nedaug galėjo padaryti Lietuvos gyventojų sunkiam padėjimui palengvinti. Vos kai kuriuos palengvinimus dėl rekvizicijų priverstinio darbu, miško naikavimo ir kt. jai pasisekė pravyti. Beje, pažymėtina, kad vienas svarbių žygių tuo momentu buvo pirmo karo metu tikrai lietuviško dienraščio "Lietuvos Aidas" išleidimas.

Svarbiausias tarybos darbas buvo politinis. Vokiečiams rūpėjo išvengti išvaidų nutarimas dėl Lietuvos sujungimo su Vokietija. Kaip matome lietuvių konferencija ta klausimą palietė taip atsargiai, kad vokiečiai negalėjo būti patenkinti. Laisvas apsisprendimas, nepriklausomybė, demokratiški pagrindai, seimams — keisti atrodė galybe apakusiems vokiečiams tie reikalavimai, kuriuos kelė prisilęta, bejėgė, ju nuomone, tauta. Tačiau ir taryba kiekviena proga kartojdavo tuos pačius reikalavimus.

Vokiečiams reikėjo savo už-

grobinio planams pridengti fiktyvio Lietuvos nepriklausomybės pareiškimo, kokį davė Kuržemio ir Baltijos landesratai be jokio svyravimo. O Lietuvos tarybos politikai rūpinosi, kad neišven-giamas tuomet ryšys su Vokietija būtų kuo silpniausias, o nepriklausomybės teisės kuo plačiausios.

Dabar gal kas smerkia tarybos derėjimąsi dėl šio ar to kio ryšio su Vokietija, bet tada, karo laimėj dar didžiuliu klausimu esant, antroji išeitis — nieko neveikti — irgi nieko gero nerodė. Vokiečiai vistiek būtų radę būdą tokiam "lietuvių valios pareiškimui" gauti, kuris visai atitiktų jų norus. Ypač, kad Lietuvai gresė pavojus iš Lenkijos būti įterptai į lenkų karalystės ribas.

Ieškodama savo moralinio padėjimo sustiprinimo, taryba darė pastangų susižinoti su užsienio lietuvių ir pagaliau gavo tam progos. Stockholmo konferencijoje 1917 m. spalio mėn. 18-20 d., dalyvaujant ir tarybos įgaliotiniui, apsvarstyti Vilniaus lietuvių konferencijos ir tarybos nutarimai bei žygiai, kuriems pritarta. Taip pat pasitikėjimą tarybai išreiškė ir lapkričio 6 d. lietuvių konferencija Berne.

Netrukus iškilo įvykiai, kurie Lietuvos apsisprendimo klausima dėjo į dienos tvarką. Apie tai sutiko papasakoti vienas to laiko aktingųjų veikėjų Lietuvos Tarybos narys p. D. Malinauskas.

(B. d.)

VOKIETIJA

SVETIMŠALIŲ ĮKURDINIMO HAMBURGE PLANAI

Sausio 16 d. Hamburgo Senato Socialinis skyrius sukvietė užsieniečių bendruomeninių organizacijų centrų įgaliotinių pasitarimą. Lietuviams šiame pasitarime atstovavo KV įgaliotinis kun. V. Šarka, kalbėjęs čia ir 102 Hamburge gyvenančių lietuvių vardu.

Pasitarime dalyvavo apie 30 asmenų; jų tarpe Hamburgo senato atstovai, JT Aukšt. Komisarių įgaliotiniai, labdaros organizacijų atstovai, keletas specialistų pabėgėlių klausimams ir t.t. Visos pasitarime atstovautos institucijos žadėjo pabėgėliams pagalbą. Pagalbos tiekimo siekiai išreikštinai šiais punktais: Hamburgo mieste svetimšalių

stovyklos bus likviduojamos ir gyventojai įkurdinami privačiuose namuose, įvairiose miesto dalyse (bus išsklaidyti);

Vyriausybė nori, įjungdama svetimšalius į vokiečių ūkį, juos socialiniai asimiliuoti, bet ne sąmoningai germanizuoti;

Bonnos Pabėgėlių Ministerija d u o s, bet ne siūlys, moralinę, kultūrinę ir materialinę pagalbą kiekvienai gyvuojančiai, organizuotai bendruomenei;

Pabėgėlių Ministerija žada teikti pagalbą kiekvienos tautybės kultūrinei veiklai gilinti. Ta proga jos atstovas dr. Wolfram pareiškė: "Mes padėsime jūsų bendruomenės veiklai, bet negalime būti tos veiklos iniciatoriai";

Pabėgėlių Ministerija žada steigti Vakarų Vokietijos miestuose paskirų tautybių mokslinius-kultūrinius institutus, kuriuose galės dirbuotis pabėgėlių intelektualai.

Hamburgo Senatas neturi planų statyti užsieniečiams atskirų sodybinių rajonų, kaip tai yra Bavarijoje, Huettembergo ar Rheino-Westfalijoje.

Tokie posėdžiai vyks ir ateityje, ir paskirų tautybių atstovai yra paprašyti teikti konkrečius pasiūlymus ryšium su pabėgėlių įkurdinimo problemos sprendimu.

Inf.

TORONTO

SUVAIDINTAS "SIKŠNOSPARNIS"

Praėjusį šeštadienį Chicago "Pirmyn" choras, vadovaujamas K. Steponavičiaus, pastatė Straus trijų veiksmų komiška operetę "Sikšnosparnis". Didžioji 1300 vietų Eatono auditorija buvo beveik pilna klausytojų. Operetės pastatymas praėjo dideliu pasisekimu.

Dainavime ir vaidinime pasizymėjo A. Brazys Eisensteino ir Onuks Stephens Rosalindės vaidmenyse. Taip pat gerai pasirodė ir Bagdonaitė — Adelė.

Operetės žinovams atrodė keista, kad Prince Orlofskio rolė nevaidino, kaip įprasta, alto balso moteris, bet baritonas vyras. Tuo antrasis veiksmas nepasiekė anos įprastos aukštumos ir intrigos, kurią duodavo moteriškasis Prince Orlofskis.

Pabaigoje p. Indrelienė, šio atsilankymo iniciatorė, pasakė trumpą kalbą, dėkodama dirigentui ir visam chorui už malonų apsilankymą.

Sventadienio vakarą po vaikių, choristai traukiniu išvyko Chicago, palikdami Toronte netikėtai susirgusią p. Bagdonaitę.

CHICAGOJE

Dirva gaunama atskirais numeriais:

Margučio įstaigoje, 6755 So.

Western Ave.

Marginių krautuvėje, 2511 W.

69 Street.

J. Karvelio knygyne, 3322 So.

Halsted St.

Terros knygyne, 3333 So.

Halsted St.

St. Ramanausko kraut., 4559

So. Hermitage Ave.

St. Penčylos kraut., 4501 So.

Talman Ave.

B. Siliūnė kraut., 4600 So.

Fairfield Ave.

P. Ramanauskų krautuvėje,

1439 So. 49 Ave.

Iš jaunimo vakaro Clevelande: dainuoja Dalia Bružaitė; programos pranešėjas ir linksminiojas Vytautas "Preslauskas" — Raulinaitis; savo kūrybą skaito D. Prikočytė.

Nuotr. Kęstučio Gaidžiūno.

Skyrių tvarko: Audronė Gelažytė, Algirdas Garlauskas, Ingrida Stasaitė ir Kęstutis Gaidžiūnas.

NEREIKALINGA "NAUJOJI KALBA"

Čia, Amerikoje, tarp lietuvių atsirado "nauja kalba". Vienur ji yra stipriai išgyvenusi, kitur silpniau, bet abejais atvejais jos vartotojai iš savęs daro juoką.

Apie kokią kalbą čia kalbama, štai keletas "žodžių" iš jos "žodyno": strytkaris, stryktas, bagys, bosas, pėdė, šapa, džiabas, taksai, frentas, karas ir t.t.

Šios kalbos vartotojai kalba, bet susikalbėti nė su kuo negali. Pasekus vieną šios kalbos vartotoją galima matyti šitokį vaizdą: suprakaitavęs žmogelis klausia autobuso soferio patarimo, bet soferis tik kraipo galvą ir tikrina, kad jis kalba tik angliškai.

Tragiškiau yra, kada tą patį žmogelį mes matome lietuvių tarpe karštai bekalbantį, apsupatį tautiečių klausimais veiduose, kurie, parėję namo, spėlioja, kokia kalba tas gudruolis kalbėto. Juokinga išgirdus, bet giliau pagalvojus labai negeros išvados ateina.

Lietuvių kalba yra viena iš seniausių kalbų pasaulyje ir palyginti gyna, neprimaišyta kitų kalbų trupiniais. Ji išgyveno slavų ir germanų antplūdžius, nes buvo lietuvių, kurie užtenkamai gerbė savo kalbą ir neleido jai pasidaryti svetimų kalbų mišiniu. Reikia dėti visas pastangas, kad lietuviškoji kalba mūsų tarpe ir toliau liktų gryna. Reikia todėl mums pasispausti, nes ypač šis graudus minėtas faktas vyrauja lietuvių jaunimo tarpe.

Puiku gerai mokėti svetimą kalbą, bet garbinga ir gražu gerai mokėti savo tautos kalbą. Ją vien mokėti neužtenka. Savo tautos kalbą mes privalome gerbti ir mylėti. Mūsų pareiga ją saugoti nuo svetimų įtakų, kad ji išliktų gryna ir mums darytų garbę.

Algis G. Stasaitė) savo kupletais nepa-

MOSŲ SVENTĖ CLEVELANDE

Sausio mėn. 19 dieną įvyko senai laukta ir svajota lietuviškojo jaunimo šventė. Gal todėl ir susibūrė toks didelis skaičius meninių polinkių ir lietuviškojo žodį mylinčių jaunuolių, kurie savo talentais sudarė programą.

Šio vakaro idėją iškėlė ir ją įgyvendino Clevelando Bendruomenės jaunimo vadovas L. Šagys. Džiugu, kad jis lietuviškam jaunimui skiria daug sielos, brangaus laiko ir darbo. O reikia tikėti, jo pastangoms, neliksim ir mes skolingi.

Vakaro programa buvo mums labai įdomi ir įvairi, nes programos vykdytojai buvo įvairaus amžiaus ir išsilavinimo: pradedant pradžios mokyklos mokiniais ir baigiant studentais. Jūra Gailiūšytė gražiu žodžiu pasveikino visus dalyvius. Atsiėmus scenos uždangai jaunatviškom šypsenom Grandinėles šokėjai pasirodė šokant kadričių. Po šokio išgirdome mums gerai pažįstamą akordeonistų orkestrą, vadovaujamą J. Kazėno.

Jaunieji akordeonistai grojo Ramovėnų maršą ir lietuvišką polką. Šį orkestrą vėliau dar papildė dvi jaunos dainininkės I. Stasaitė ir D. Bružaitė. Orkestrui palydint jos padainavo po liaudies dainelę.

Jaunoji balerina Teresėlė Stasaitė pavašarėla nuotaika atliko J. Strauso pavasario balsų valsą.

To jaunatviško džiaugsmo pagautas, scenoje pasirodė pranešėjas V. Raulinaitis, kuris savo komiška interpretacija prajuokino žiūrovus iki ašarų.

Studentas dainininkas V. Matulionis, akompanuojant R. Balickui, jau atstovavo vyresnįjį jaunimą ir labai svariai praturtino vakaro programą.

D. Prikočytė skaitė savo kūrybą. Na, o šešios Clevelando "barbutės" (A. Alkaitytė, A. Balčiūnaitė, A. Gelažytė, L. Kasperavičiūtė, J. Gailiūšytė ir I. Stasaitė) savo kupletais nepa-

miršo nė vieno žymesnio mūsų bendruomenės nario.

Netruko ir dailiojo žodžio. A. Balčiūnaitė pasirodė su gražia jaunatviška deklamacija "Jaunystė".

Programos pabaigai dar kartą pasirodė Grandinėles šokdama malūną. Šiam jaunystės sukūriui sustojus, baigėsi ir pusantrios valandos trukusi programa, kurią jaunimas ilgai atsimins.

V. Kamantas svarbesnes programos dalis nufilmavo. Mes, Clevelando jaunimas, reiškiamė didelę padėką Clevelando Liet. Bendruomenės valdybai, kuri šį vakarą rengiant mums visokeriopai padėjo.

J. S.

Artimiausiu laiku Grandinėles šokėjos-šokėjai pasirodys su savo šokiais miesto knygdyne (public library). Tuo pasirodymu skelbsim, kad esam gyvos lietuvių tautos dalis, mylim laisvę ir jos trokštam savo tėvų žemei.

MYLI — NEMYLI...

Nemyli — bėda, myli — dar didesnė bėda. Tat ir šio skyriaus tikslas pasidalinti visais mūsų džiaugsmais ir vargais. Šį kartą dalinsimės ne džiaugsmais, ir nevargais, bet tikrom tragedijom. Mūsų paštininkui esant silpnų akių, ant stalo guli pora paklydusių laišku, iš mūsų tipiška susimaišiusio jaunimo. Turint kilnias sielas, būnant kupiniems patyrimo, ir pilniems išminties, mes jaučiam pareigą stropiai atsakyti į tų laišku klausimus.

Ar jūs tikite į pirmo žvilgsnio meilę. Šokiuose susitikau su gražia blondine. Patamsyje jos akys švietė, kaip dangaus žvaigždės, meilė apakindamos mane. Sekantį kartą sutikęs ją, išliejau savo meilę. Dabar nežinau, ką daryti, nes antram žvilgsnio mano blondinė atrodė kaip kuprunagaris. Esu nusivylęs, ką daryti?

— Mielas Nusivylėli! Taip, mes tikime į pirmo žvilgsnio meilę. Pavyzdžiui, atsimenant, kada pirmą kartą pasižiūrėjom į veidrodį. Koks gražus momentas. Bet į pirmo žvilgsnio meilę tarp mergaitės ir berniuko, niekados!

Su sportiniais marškiniais, rodančiais mano muskulingą krūtinę, ir linksma spalvuotom kelnėm, vasarą aš buvau šaunus kavalierius. Stropiai laikausi madų, bet jokių būdų nekenčiu naujo stiliaus vyrų trumpų kelnų. Mat, dabar išlindo yla iš maišo — mano keliai turi duobutes. Dėvint trumpas kelnes visi juokiasi iš mano kelių ir nekreipia dėmesio į mano muskulingą krūtinę. Ką daryt? Vargšas.

— Mielas Vargše! Tikimės, kad medicinos pagalba yra per brangi, bet nenusivilk, yra pigi išeitis. Sukramtyk mišinį kramtomos gumos, kurią taip dažnai kramtai, pridėk miltų į tą košę ir įspausk į duobutes, prilaikydamas kol sustings. Po to dažyk atitinkamos spalvos kreida, kol atitiks tavo odos spalvą. Bet čia, pastebim, yra vienas pavojus. Maudantis mišinys suminkštės ir lankstant kojas prasidės burbulų kilimas. Tas gali sudaryti keblią padėtį, bet išgelbės jus nuo bijomos pašalpos.

K. G. ir A. G.

Iš jaunimo vakaro Clevelande: pirmoj ir trečioj nuotraukoj Clevelando lietuvių jaunimas linksminasi. Antrojo nuotraukoj šešios "Barbutės" dainuoja apie Clevelando lietuvių gyvenimą...

Nuotr. Kęstučio Gaidžiūno.